

VEJ nr 94 af 10/11/2009 Gældende

Offentliggørelsesdato: 13-11-2009

Indenrigs- og Socialministeriet

Accession

C20090009460

Entydig dokumentidentifikation

BM000216

Dato for førstegangsindlæggelse

13-11-2009

Dato for indlæggelse

13-11-2009

Dokumenttype

VEJ

Dokumentets rangering

C

Status (Gældende/Historisk)

Gældende

Forskriftens nummer

94

År for udstedelse

2009

Dato for underskrift

10-11-2009

Offentliggørelsesdato

13-11-2009

Offentliggjort i (publiceringsmedie)

Ministerialtidende

Forskriftens titel

Vejledning om borgerstyret personlig assistance

Ressortministerium

Indenrigs- og Socialministeriet

Ressortministeriets journalnummer

Indenrigs- og Socialmin., j.nr. 2008-9239

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Bilag 1
- Bilag 2
- Bilag 3
- Bilag 4
- Bilag 5
- Bilag 6

Den fulde tekst

Vejledning om borgerstyret personlig assistance

Afsnit I

Vejledningens indledning og generelle betingelser*Indledning*

1. Denne vejledning erstatter kapitel 25-27 om kontant tilskud efter servicelovens § 95 i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Socialministeriets vejledning nr. 94 af 5. december 2006) og kapitel 28 om fastholdelse af tilskud efter servicelovens § 96 i Vejledning om særlig støtte til voksne (Socialministeriets vejledning nr. 96 af 5. december 2006).

2. Vejledningen beskriver reglerne om borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96, som gennemført ved lov nr. 549 af 17. juni 2008 og de ændringer, der følger af lov nr. 388 af 25. maj 2009 og bekendtgørelse om udbetaling af tilskud til borgerstyret personlig assistance, bekendtgørelse nr. 1009 af 28. oktober 2009.

Kapitel 1

Baggrund og formål med borgerstyret personlig assistance

Baggrund for borgerstyret personlig assistance

3. Reglerne om hjælperordning efter servicelovens § 96 har eksisteret i stort set uændret form siden slutningen af 1970'erne, hvor hjælperordningen blev etableret som en forsøgsordning for yngre, fysisk handicappede, der ikke havde mulighed for selvstændig tilværelse i egen bolig, frem for at bo på en institution.

Baggrunden for reglerne er et ønske om at sikre borgere, med et omfattende behov for hjælp, mulighed for selv at udvælge og ansætte de nødvendige hjælpere.

Begrundelsen for at etablere en ordning efter § 96 skal bl.a. ses i lyset af, at der er tale om nogle borgere, der har et omfattende behov for hjælp, som forudsætter en ganske særlig form for støtte, hvor det er nødvendigt med et tæt samarbejde mellem borgeren og hjælperne.

Med lov nr. 549 af 17. juni 2008 er der sket en række gennemgribende ændringer af regelsættet for kontant tilskud ud fra et ønske om, at disse ordninger i højere grad skal skabe mulighed for sammenhængende og tidssvarende hjælp til borgere med et omfattende behov for hjælp.

Med ændringerne er målgruppen for hjælp efter §§ 95 og 96 udvidet, idet kravet til, at borgeren skal kunne fungere som arbejdsgiver for hjælperne, er blevet suppleret med en adgang for borgeren til at overføre sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Samtidig er det blevet gennemført, at tilskud til ansættelse af hjælpere fremover beteges 'borgersstyret personlig assistance' (BPA) for at præcisere, at borgerens selvbestemmelse er i fokus i disse ordninger.

Formål med borgerstyret personlig assistance

4. Det overordnede formål med reglerne om BPA er at skabe grundlag for fleksible ordninger. Borgere, der kan og ønsker at modtage tilskud til selv at ansætte hjælpere, får tilbudt en ordning, der tager udgangspunkt i borgerens behov og ønsker, og som dermed kan tilpasses borgernes ønsker og behov, så personer med omfattende funktionsnedsættelser kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Formålet er samtidig, at der skabes mulighed for helhedsorienteret hjælp for borgere med et omfattende hjælpebehov. BPA kan samtidig være et tilbud til borgere, der ikke har så omfattende hjælpebehov, hvor kommunen vurderer, at BPA vil være den bedste mulighed for at tilbyde en sammenhængende hjælp til borgeren.

5. Ved at give borgerne mere valgfrihed med hensyn til placeringen af de opgaver, der er forbundet med at ansætte hjælpere, sikres det, at ordningen i højere grad kan indrettes i forhold til den enkelte borgers ønsker og behov. Det er intentionerne om at sikre borgerens selvbestemmelse samtidig med, at den enkelte borger kan aflastes i forhold til en række administrative opgaver, ved at overføre tilskuddet til en anden part, der herefter administrerer og varetager de administrative og juridiske opgaver, der er forbundet hermed.

Kapitel 2

Personkreds, herunder generelle betingelser for borgerstyret personlig assistance

Generelle forhold for servicelovens §§ 95 og 96

*Serviceoven:***§ 95. ...**

Stk. 4. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1-3, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærstående, en forening eller en privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærstående, forening eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

§ 96. ...

Stk. 2. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at borgeren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærstående, en forening eller en privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

9. Det er efter serviceovens §§ 95, stk. 4, og 96, stk. 2, en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter §§ 95 og 96, at modtageren af tilskuddet er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærstående, en forening eller en privat virksomhed om, at tilskuddet overføres til den nærstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er ansættelsesretlig forstander og arbejdsgiver for hjælperne.

Det skal understreges, at det er borgeren, der vælger, om han eller hun ønsker at være arbejdsgiver for hjælperne, eller om borgeren i stedet vælger at indgå en aftale om at overføre tilskuddet til en nærstående, en forening eller en privat virksomhed, der vil påtage sig opgaven.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på at sikre, at borgeren får den nødvendige rådgivning om det ansvar og de opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver. Der henvises til punkt 11 og 12.

Kommunalbestyrelsen vil dog, hvis det vurderes, at borgeren ikke kan være arbejdsgiver for hjælperne, kunne træffe afgørelse om BPA til en borger, under forudsætning af at borgeren indgår aftale med en nærstående, en forening eller en privat virksomhed om at overføre tilskuddet.

10. At borgeren skal kunne fungere som **arbejdsleder** indebærer som udgangspunkt, at borgeren skal være i stand til at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne, dvs. at:

- Varetage arbejdsplanlægning sammen med og for hjælperne.
- Udarbejde jobbeskrivelse og jobopslag/annonce.
- Udvalge hjælpere, herunder at varetage ansættelsessamtaler.
- Varetage oplæring og daglig instruktion af hjælperne.
- Afholde personalemøder med hjælperne.
- Afholde medarbejderudviklingssamtaler

(MUS).

Det skal understreges, at der kan være behov for, at borgeren modtager den fornødne rådgivning og vejledning om de opgaver, der må forventes at være forbundet med at modtage hjælpen i form af et kontant til kursusstilbud eller oplæring i, hvad det indebærer at være daglig leder for hjælperne, herunder eksempelvis ledelse, konflikt håndtering eller etik.

11. Som udgangspunkt indebærer **arbejdsgiveropgaven** ansvaret for at administrere ydelsen og de praktiske og juridiske opgaver, der er forbundet med at modtage et kontant tilskud til BPA:

- Ansættelse og afskedigelse af hjælpere.
- Udarbejdelse af ansættelsesbeviser til hjælperne.
- Udbetaling af løn (opgaven kan varetages af kommunen eller af en privat virksomhed/forening).
- Indberetning af skat, tegning af lovlige forsikringer, indbetaling til ferie og barselsfond og ATP (opgaven kan varetages af kommunen eller af en privat virksomhed/forening)
- Gennemførelse af nødvendige arbejdsmiljøforanstaltninger.

Punktet om ansættelse og afskedigelse af hjælpere indebærer kun i helt særlige tilfælde at deltage og bistå i ansættelsessamtaler i samarbejde med borgeren.

Det skal understreges, at borgeren eller tilskudsmodtageren (ved hjælp af det efter § 95, stk. 3) skal kunne varetage både arbejdsgiver- og arbejdslederopgaverne, med mindre tilskuddet overføres, jf. punkt 9.

12. Kommunalbestyrelsen bør ved etablering af en BPA-ordning sikre, at borgeren får den fornødne vejledning om de opgaver og det ansvar, der er forbundet med arbejdsgiveropgaven i en BPA-ordning. Det bør herunder løbende informeres om de regler, der gælder på området, herunder:

- Regler om ansættelsesbeviser
- Regler om ligebehandling og forskelsbehandling på arbejdsmarkedet
- Regler om ferie, indbetaling af ATP mv.
- Regler om arbejdsmiljø
- Regler om sygedagpenge
- Regler om barselsorlov
- Regler om forsikringer
- Evt. regler om virksomhedsoverdragelse, hvis borgeren vælger at overføre sit tilskud til en anden part.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på de forhold, der gælder om arbejdsgiveransvar i forhold til arbejdsmiljølovgivning. Der henvises til kapitel 5 om rådgivning, kapitel 16 og 17 om arbejdsmiljøreglerne og ka lovgivning under Beskæftigelsesministeriet.

Rådgivning og kurser

13. Som forsøg fra 2009-2011 etableres der en gratis rådgivningsfunktion for borgerne på www.bpaarbejdsgiver.dk, om de juridiske spørgsmål, der knytter sig til arbejdsgiver- og arbejdslederrollen i BPA-ordninger. Det g ansættelsesbeviser, arbejdsmiljø og herunder arbejdstider, nødvendige forsikringer for hjælperne, ferielovgivning mv.

Der udbydes i samme periode også kurser for både nye og eksisterende modtagere af hjælp efter §§ 95 og 96. Kurserne skal medvirke til at sikre, at borgeren klædes på til at fungere som arbejdsleder og evt. arbejdsgiver. Oplysninger om kurser og rådgivningsfunktionen kan findes på Servicestyrelsens hjemmeside: www.servicestyrelsen.dk. Der henvises i øvrigt til punkt 40 om kommunalbestyrelsens pligt til at sikre, at borgeren får den nødvendige vejledning.

Personkredsen for borgersynet personlig assistance

Serviceoven:

§ 95. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en person, der har behov for hjælp efter §§ 83 og 84, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Stk. 2. En person med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i

Personkredsen for § 95, stk. 1

14. Hvis kommunalbestyrelsen ikke har mulighed for at udføre den hjælp, som borgeren har behov for, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 1.

Efter § 95, stk. 1, kan der ydes hjælp til borgere, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

15. § 95, stk. 1, er en undtagelsesbestemmelse, der kun kan anvendes, hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed efter servicelovens §§ 83 og 84.

Kommunalbestyrelsen eller borgeren kan dermed ikke frit vælge, om der skal udbetales et kontant tilskud efter § 95, stk. 1, eller gives naturalhjælp af kommunen eller leverandør. Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen sikrer, at ressourcerne løbende tilpasses til behovet for personlig og praktisk hjælp. Muligheden for at udbetale tilskud kan derfor kun anvendes i særlige tilfælde, hvor samarbejdet mellem borgeren og det kommunale personale eller godkendte leverandører er vanskeliggjort i væsentlig grad.

Reglerne om betaling for midlertidig hjælp efter servicelovens § 83 er beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Vejledning nr. 94 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Personkredsen for § 95, stk. 2

16. En person med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 2. Betingelsen er, at borgeren er i stand til at varetage de opgaver, der er forbundet med at modtage hjælpen i denne form.

For denne gruppe borgere med et større hjælpebehov end 20 timer om ugen er der dermed tale om en ret til at vælge et kontant tilskud frem for at modtage hjælpen i form af naturalhjælp

Bestemmelsen er rettet mod personer, der selv om der er tale om et større hjælpebehov, ikke har et så omfattende og sammensat hjælpebehov, som forudsættes efter servicelovens § 96, og hvor der er tale om ydelser, der rammes af servicelovens §§ 83 og 84. Der kan eksempelvis også være tale om borgere, som har et omfattende behov for personlig og praktisk hjælp, men hvor behovet for ledsagelse uden for hjemmet er begrænset og kan ordnes efter servicelovens § 97.

Personkredsen for § 95, stk. 3

17. Kommunalbestyrelsen kan desuden i særlige tilfælde vælge at udbetale tilskuddet til en nærtstående person, som passer den pågældende efter § 95, stk. 3.

Bestemmelsen er rettet mod de situationer, hvor kommunalbestyrelsen skønner, at borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere hverken som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af en hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser.

I denne situation kan kommunalbestyrelsen vælge at yde det kontante tilskud til en nærtstående, som kan og vil påtage sig at varetage denne opgave. Det er en forudsætning, at både borgeren (eller eventuelle værgere) ønsker, at den nærtstående udfører opgaven. Tilskuddet efter § 95, stk. 3, ydes til den nærtstående og dermed ikke til den borger, der har behovet for hjælp.

Som nærtstående anses normalt ægtefælle, samlever, forældre, søskende samt andre, som har et nært forhold til den pågældende borger.

Det hensyn, der kan tale for, at kommunalbestyrelsen vælger at udbetale tilskuddet til en nærtstående i stedet for at yde hjælpen som naturalydelse, er fx hensynet til, at familien kan fungere så normalt som muligt på trods af hjælp og pleje.

18. Det er en forudsætning, at kommunen, efter en nøje vurdering af den pågældendes situation, herunder en vurdering af borgerens mulighed for selvstændig livsførelse, boligforhold, netværksressourcer mv., finder det hende eller den nærtstående, der varetager denne opgave. Kommunalbestyrelsen skal især når der er tale om yngre personer, overveje, om denne løsning giver den unge mulighed for selvstændig livsudfoldelse. Kommunalbestyrelsen beslutter, at hjælpen skal ydes helt eller delvis som naturalydelse.

19. Hvis den nærtstående ønsker det, kan der ansættes en eller flere personer til helt eller delvist at varetage hjælpen efter § 95, stk. 3. Det vil i den situation være en forudsætning, at den nærtstående kan fungere som hjælperne, i overensstemmelse med servicelovens § 95, stk. 4, medmindre tilskuddet overføres til en forening eller en privat virksomhed. Der henvises til vejledningens punkt 9-11.

Hvis den nærtstående vælger at overføre tilskuddet til en forening eller en privat virksomhed, vil det alene være en betingelse, at den nærtstående kan fungere som daglig leder for hjælperne, jf. punkt 10.

*Personkredsen for § 96, stk. 1**Serviceoven:*

§ 96. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde borgerstyre personlig assistance. Borgerstyre personlig assistance ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte.

20. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde BPA til den personkreds, der omfattes af § 96, stk. 1. Det drejer sig om borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte til pleje, overvågning eller ledsagelse, for at kunne opbygge eller fastholde et selvstændigt liv med mulighed for deltagelse i samfundslivet.

Det vil normalt sige personer, som i høj grad er afhængig af hjælp til at udføre almindelige daglige funktioner, og som har et omfattende behov for pleje, overvågning, ledsagelse eller praktisk bistand.

Serviceovens § 96 er desuden som udgangspunkt rettet mod borgere med mere massive og sammensatte hjælpebehov, hvor borgerens behov ikke kan dækkes ved almindelig praktisk og personlig hjælp mv.

Det kan eksempelvis skyldes, at der er tale om hjælpebehov, der ligger ud over, hvad der normalt kan ydes som personlig og praktisk hjælp, eller ud over det behov for ledsagelse, der kan inddrages efter anden lovgivning. Det kan fx være behov for hjælp til mange eller mere spredte opgaver i løbet af døgnet, hvor det er en forudsætning, at hjælperne er til stede for, at borgeren kan leve et selvstændigt liv.

Det særlige hjælpebehov kan også fx have baggrund i, at den hjælp, der er behov for, har en så personlig karakter, at det er væsentligt selv at kunne sammensætte sit hjælperkorps. Det kan være, at borgerens behov er så omfattende, at de forudsætter individuel oplæring af hjælperne, fx af hensyn til forflytning, placering i kørestol, betjening af særligt indrettet bil eller lift eller kendskab til respirator eller mavesonde og hygiejne i den forbindelse.

Endelig kan det være afgørende for borgeren, at hjælpen skal ydes på bestemte tidspunkter i forhold til at få borgerens dagligdag til at fungere i forhold til børn, arbejdsliv, herunder sikkerhed for overholdelse af mødepligt mv. Det at have ansvaret for et eller flere mindre børn, som borgeren bor sammen med, kan også i sig selv være tilstrækkeligt, selv om borgeren kun i meget begrænset omfang kan påtage sig noget af det praktiske selv. Det skal understreges, at der ikke er tale om en udtømmende oversigt, men at kommunalbestyrelsen skal tage udgangspunkt i den enkelte borgers behov for hjælp.

Det er ikke et krav, for at få hjælp efter § 96, stk. 1, at borgeren har eller kan få et højt aktivitetsniveau.

21. Det forhold, at en borger selv kan udføre nogle funktioner udelukker ikke, at en borger tilhører personkredsen for § 96.

22. Der er ikke fastsat begrænsninger for, hvilke former for funktionsnedsættelser der kan være omfattet af hjælp efter servicelovens § 96. Det vil altid bero på en konkret og individuel vurdering, om borgeren er omfattet af og opfylder betingelserne for at modtage hjælp efter denne bestemmelse. Borgere, der modtager hjælp efter § 96, kan derfor både være borgere med en fysisk funktionsnedsættelse og herunder også respiratorbrugere, men også borgere med hjerneskade, sensoriske eller kognitive funktionsnedsættelser mv.

23. Det er ikke et krav efter servicelovens § 96, at der skal være behov for pleje, overvågning og ledsagelse for den enkelte borger.

*Serviceoven:**§ 96. ...*

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde borgerstyre personlig assistance til borgere, der ikke er omfattet af personkredsen efter stk. 1, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at dette er den bedste mulighed for at sikre en helhedsorienteret og sammenhængende hjælp for borgeren.

Personkredsen for § 96, stk. 3

24. Efter servicelovens § 96, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen vælge at tilbyde BPA til borgere, der normalt ikke er omfattet af personkredsen for hjælp efter § 96, når kommunalbestyrelsen vurderer, at BPA er den bedste måde at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret hjælp til borgeren. Det kan eksempelvis være borgere, der ikke har helt så omfattende og sammensat hjælpebehov, som det forudsættes efter § 96, stk. 1.

Bestemmelsen kan være relevant at anvende til borgere, der får dækket hjælpebehovet efter en række bestemmelser, som fx servicelovens § 83 om personlig og praktisk hjælp, § 84 om aflastning og afløsning, § 95 om ledsagelse, § 100 om nødvendige merudgifter m.fl.

Denne adgang til i stedet at yde hjælp efter § 96 giver kommunalbestyrelsen mulighed for at tilbyde en sammenhængende hjælp til borgere, der ellers vil modtage hjælp efter mange forskellige bestemmelser. Det vil give enklere sagsbehandling i forhold til den enkelte borger, hvor der ellers vil være behov for at koordinere sagen mellem flere sagsbehandlere, evt. flere forvaltninger.

25. Kommunalbestyrelsen kan ikke pålægge en borger at modtage hjælpen i form af BPA, hvis borgeren ikke ønsker de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at modtage hjælpen på denne måde.

26. Kommunalbestyrelsen har ikke pligt til at tilbyde BPA efter § 96, stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen generelt beslutter at anvende bestemmelsen, vil en afgørelse om ikke at anvende § 96, stk. 3, i en konkret sag kommunens beslutning om at fravælge § 96, stk. 3, i den konkrete sag vil således være en afgørelse i forhold til borgeren.

Hvis en kommune generelt fravælger at anvende servicelovens § 96, stk. 3, vil en sådan beslutning relatere sig til fastlæggelsen af kommunens generelle serviceniveau. Efter retssikkerhedslovens § 60, stk. 3, kan en sådan beslutning bringes for en anden administrativ myndighed.

§ 96, stk. 3, om støtte efter andre reeler

Kapitel 3

Udmåling af hjælp

Generelle forhold

28. Kommunalbestyrelsen skal som grundlag for afgørelser om hjælp efter servicelovens §§ 95 og 96 tage afsæt i servicelovens krav om, at formålet med hjælpen er at yde en helhedsorienteret indsats med tilbud, der er af borgers behov.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at foretage en individuel og helhedsorienteret behovsvurdering med udgangspunkt i, hvad den enkelte selv kan klare.

29. Ved vurderingen skal der tages stilling til, hvilke funktioner hjælperne skal dække, i hvor mange timer og på hvilke tidspunkter hjælpen ydes, og om hjælpen ydes i eller uden for hjemmet. Det skal dog bemærkes ventilatorbistand for respiratorbrugere og behovet for personlig assistance i forbindelse med arbejde dækkes efter den relevante lovgivning på området. Der henvises til punkt 140-141 og 149. Det samme gælder uddannelsesområde. Der henvises til kapitel 22.

Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, at det i nogle tilfælde vil være nødvendigt med flere hjælpere ad gangen. Det kan skyldes, at det i nogle situationer kan være nødvendigt at være to hjælpere i forbindelse med løft.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med udmålingen af hjælpen være opmærksom på, at der i helt særlige tilfælde kan udmåles tilskud til dækning af rådighedstimer til borgeren. Ved rådighedstimer forstås timer, hvorefter, men hvor hjælperen kun helt undtagelsesvis udfører aktiviteter for borgeren. Det kan eksempelvis være i forbindelse med delt tjeneste eller ved et mere spredt hjælpebehov.

Udmåling til kurser, oplæring, MUS og personalemøder

30. Kommunalbestyrelsen skal, udover udmåling til de konkrete hjælpebehov, udmåle timer til de nødvendige kurser i eksempelvis forlyttelsesteknik eller brug af kommunikationshjælpe midler og timer til oplæring af skal desuden udmåles timer til personalemøder og udmåles timer til medarbejderudviklingssamtaler (MUS). Når der kun er ansat én hjælper, vil det normalt ikke være nødvendigt at udmåle timer til personalemøder. Det kan være nødvendigt at afsætte timer til MUS. Der henvises til bekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Udmåling af hjælp efter § 95

31. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter servicelovens § 95 er servicelovens § 83 om praktisk og personlig hjælp og pleje og § 84 om afløsning og aflastning. Efter § 83 har kommunalbestyrelsen pligt til at sikre midlertidig eller varigt har behov for personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp og støtte til nødvendige opgaver i hjemmet, kan få tilbud om hjælp til disse funktioner. Hjælpen skal indgå som et led i kommunens sundhedsmæssige tilbud. Hjælpen skal medvirke til, at borgeren kan fungere bedst muligt i deres aktuelle bolig, idet hjælpen skal bidrage til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne mv. Der h vedledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse (Vejledning nr. 94 af 5. december 2009 med senere ændringer).

For hjælp efter § 95 kan der tages udgangspunkt i de kommunale kvalitetsstandarder for praktisk og personlig hjælp og pleje.

Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, at en afgørelse om hjælp efter § 95 altid skal træffes på grundlag af en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp. Det kommunalt fastsatte udgangspunktet for, hvad borgeren kan forvente af hjælp, men serviceniveauet skal fraviges, når borgerens behov nødvendiggør det. Der henvises til punkt 28 og 29.

32. Hjælp efter § 95 kan kombineres med andre former for hjælp, som fx ledsageordning efter servicelovens § 97, til dækning af behovet for ledsagelse til aktiviteter uden for hjemmet, socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 15. Der henvises desuden til, at det kan være muligt at anvende servicelovens § 96, stk. 3, jf. punkt 24-27.

Udmåling af hjælp efter § 96

33. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter servicelovens § 96 er en konkret, individuel vurdering af borgerens behov for hjælp. Denne tager udgangspunkt i, hvad den enkelte borger selv kan klare med henblik på almindelig liv som andre ikke-handicappede, både i og uden for hjemmet. Udmålingen af hjælp har dermed et andet sigte end udmåling af personlig og praktisk hjælp i hjemmet. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse 39-09. Kommunalbestyrelsen skal, særligt til borgere, som ikke modtager døgnhjælp, i forbindelse med den samlede udmåling af hjælpebehovet vurdere, om der kan være behov for at udmåle en årlig pulje til fx weekend- ophold, ku kan være behov for ekstra hjælpetimer.

Vurderingen skal ses i sammenhæng med formålet med BPA efter servicelovens § 96 om at skabe en fleksibel og sammenhængende ordning, der sikrer borgerens mulighed for at leve et så normalt og selvstændigt liv som hensyn til, at borgerens behov kan variere bl.a. som følge af borgerens funktionsnedsættelse og ikke altid er forudsigeligt.

Udmålingen af hjælpen skal foretages i et samarbejde med borgeren. Det vil desuden ofte være nødvendigt at inddrage den fornødne sagkundskab og bistand fra personer med kendskab til formålet og funktionen med BPA.

Da personkredsen for § 96 er borgere med et omfattende og sammensat behov for hjælp, vil der ofte være tale om borgere, der har behov for hjælp hele døgnet, eller i en stor del af døgnet aktive timer. Det er dog ikke et krav, at der er behov for døgnhjælp, ligesom hjælp efter § 96 ikke medfører, at borgeren kan kræve døgnhjælp uanset funktionsniveau, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse 87-09. Tilsvarende er der ikke i lovgivningen angivet et timetiltag, idet det vil bero på en samlet vurdering af borgerens hjælpebehov, om en borger er omfattet af denne bestemmelse.

34. Der er ikke noget til hinder for, at borgeren får udmålt færre timer, end den kommunale udmåling fastsætter, hvis han eller hun ønsker det. Det kan fx være ud fra et ønske om at være alene nogle timer i døgnet, eller på grund af andre forhold, som fx påtage sig hjælpefunktionerne i nogle timer.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, at familie, og herunder ægtefælle eller andre, som frivilligt påtager sig sådanne funktioner, får hvile og fritid i tilstrækkelig omfang til at kunne klare deres egne forpligtelser.

Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, at der ikke er hjemmel i serviceloven til at pålægge en ægtefælle eller andre at påtage sig disse udvidede pleje-, overvågnings- og ledsagefunktioner. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse 39-09.

En ægtefælle eller et andet familiemedlem kan, hvis både borgeren selv og familiemedlemmet/ægtefællen ønsker det, ansættes som hjælper.

35. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter § 96 er normalt, at udmålingen skal dække alle borgerens behov for personlig og praktisk hjælp, overvågning og ledsagelse. Der kan herunder udmåles støtte til forældreopgaver, jf. også punkt 20.

36. Hjælp efter § 96 kan kombineres med andre hjælpeforanstaltninger, som fx praktisk og personlig hjælp, omsorg og pleje i det omfang, at borgeren ønsker det. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-13-09.

37. I det omfang, at hjælperen samtidig kan varetage sine opgaver som hjælper, og herunder fx eventuelle overvågningsopgaver, vil hjælperen også i begrænset omfang kunne varetage opgaver som fx saltning og snefyndning forudsætning, at fx snefyndningsopgaven ikke er til hinder for, at hjælperen kan udføre de primære hjælpeopgaver, og at der er tale om opgaver, der ikke normalt kan planlægges, og hvor det er mest hensigtsmæssigt, at hja disse opgaver for borgeren. Hjælperens eventuelle udførelse af disse opgaver kan dog have betydning i forhold til arbejdsmiljølovgivningen og behovet for forsikring af hjælperne.

Større opgaver, som fx hoved rengøring, hæklipning, malerarbejde eller andre større vedligeholdelsesopgaver er dog ikke omfattet af udmåling af hjælp efter servicelovens § 96, men må vurderes og eventuelt bestemme, som fx servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter (håndsrækninger). Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-9-07.

Forholdet mellem udmåling til BPA og bistands- eller plejetillæg

38. Da BPA-ordningen også kan gives til borgere, som modtager førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler, må det ved udmålingen af hjælpen efter §§ 95 eller 96 i hvert enkelt tilfælde vurderes, i hvilket omfang bistands- eller plejetillæg efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension skal indgå ved udmålingen af hjælpen, således at en del af hjælpebehovet dækkes af bistands- eller plejetillæg, sikre, at der ikke sker dobbeltkompensation for det samme behov.

Udgangspunktet er, at bevillingen efter §§ 95 og 96 nedsættes med den del af bistands- eller plejetillægget, der anvendes til dækning af borgerens hjælpebehov eller til merudgifter, der alternativt skulle være bevilget efter se i denne vurdering skal indgå, at bistands- eller plejetillægget også forudsættes at dække vanskeligt definerbare småfunktioner ved siden af BPA-ordningen, som erfaringsmæssigt altid forekommer. Derfor skal der ikke nedreduktion af bevillingen efter §§ 95 eller 96 som følge af et bistands- eller plejetillæg.

Hvis hjælpen udmåles, så den dækker alle borgerens ledsage- (§ 96), pleje- og overvågningsbehov, skal hele tillægget anvendes til dækning af udgifter til hjælpere, eller tillægget frakendes.

Det skal understreges, at borgeren ikke har pligt til at dokumentere anvendelsen af bistands- eller plejetillægget. Der kan ikke foretages reduktion i bistands- eller plejetillægget. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse 39-09.

For uddybende oplysninger om bistands- og plejetillæg henvises der til vejledningens kapitel 18 om bistands- og plejetillæg, og til Ankestyrelsens Principafgørelser P-21-05, P-27-03, P-28-03, 69-09 og 74-09. Reglerne om plejetillæg er nærmere beskrevet i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. (Vejledning nr. 54 af 31. august 2007).

Invaliditetsdelse kan modtages sammen med BPA-ordningen og skal ikke indgå ved udmålingen af nogen del af tilskuddet til BPA-ordningen.

Kapitel 4

Revurdering af hjælpebehovet

39. Det gælder efter servicelovens § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er andre former for hjælp.

Kommunalbestyrelsen har derfor pligt til løbende at sikre, at behovet for hjælp er i overensstemmelse med den udmålte hjælp.

Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med borgeren. Opfølgningen bør tilrettelægges i forhold til den enkelte ordning og kan ske ved telefonisk henvendelse, hjemmebesøg eller ved møder. Det kan fx være hensigtsmæssigt, at der ved igangsættelse af nye BPA-ordninger aftales en opfølgning efter 3-6 måneder eller tidligere, hvis der kan være usikkerhed om udmålingen af hjælpen. Tilsvarende kan det være hensigtsmæssigt, at der ved ændring af hjælp aftales en opfølgning med kortere intervaller.

Ved velfungerende ordninger, hvor hjælpebehovet er uændret fra år til år, eller hvor der er grund til at formode, at borgeren henvender sig af egen drift ved behov for ændringer, kan opfølgningen aftales med længere intervaller.

Det skal understreges, at kommunalbestyrelsen har pligt til at behandle ansøgning om hjælp i forbindelse med ændringer i borgerens behov, uanset om der først er aftalt opfølgning på et senere tidspunkt mellem borger og kommunalbestyrelsen.

Afsnit III

Tilrettelæggelse af ordningen, borgerens valgmuligheder for valg af BPA-ordning og tilsyn

ønsker, behov og forudsætninger. Kommunalbestyrelsen har herunder pligt til at oplyse borgeren om muligheden for at overføre tilskuddet til en anden part, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Når borgeren overfører borgeren alene varetage opgaver forbundet med den daglige ledelse for hjælperne. Kommunalbestyrelsen kan desuden oplyse borgeren om de muligheder, der er etableret som forsøg fra 2009 til og med 2011, om en særlig rådgivning og om kurser for borgere med BPA. Der henvises til vejledningens punkt 13 og Servicestyrelsens hjemmeside, se bilag 4.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at det vil bero på en konkret vurdering, om borgeren opfattes som 'arbejdsgiver' efter arbejdsmiljølovgivningen. Fastlæggelsen af placeringen af arbejdsgiveransvaret i den følger af administrativ praksis og domstolspraksis. Der henvises til kapitel 16 om arbejdsmiljølovgivningen.

41. Som et led i sin rådgivning af borgeren bør kommunen, især i forbindelse med igangsættelse af en ny BPA-ordning, tilbyde at være behjælpelig med de praktiske ting, så som annoncering, ansættelsesforhold mv.

42. I en BPA-ordning ydes det kommunale tilskud til borgeren, der herefter ansætter hjælperne. Der er hermed tale om et privat ansættelsesforhold mellem borgeren og hjælperne, eller mellem den nærtstående, forening virksomhed og hjælperne, hvis borgeren har valgt at overføre sit tilskud til ansættelse af hjælpere hertil. Det er derfor borgeren, eller den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, som tilskuddet er overført til, forhold til hjælpernes kvalifikationer, lønforhold, tilrettelæggelse af arbejdstid, overholdelse af ansættelsesvilkårene efter det konkrete ansættelsesbevis mv.

Kommunalbestyrelsen har dog pligt til at yde generel rådgivning om reglerne på området, ligesom kommunen har pligt til at træde til med rådgivning og vejledning om mere praktiske forhold. Se også Ankestyrelsens Princip om kommunens vejledningsforpligtelse. Der kan desuden henvises til punkterne 9-12.

Arbejdsskade og forsikringer

43. En arbejdsgiver har forsikringspligt i henhold til arbejdsskadesikringsloven, når vedkommende ansætter og aflønner hjælpere. Arbejdsgiveren opfylder sin sikringspligt ved at tegne forsikring mod ulyk Arbejdsmarkedets Erhvervsrygsdomssikring for så vidt angår erhvervsrygsdomme. Borgeren bør vejledes om, at modtagere af BPA er forpligtet til at have de tilstrækkelige forsikringer, herunder mod arbejdsskade og rejseforsikring udlandet. Der kan desuden være behov for at tegne en erhvervsansvarsforsikring jf. punkt 44.

Overfører en borger sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en virksomhed, er det dennes forpligtelse som arbejdsgiver at sørge for de tilstrækkelige forsikringer.

Erstatningsansvar

44. Borgeren skal være opmærksom på, at der i dansk ret gælder den almindelig regel, at når der er instruktionsbeføjelser i et ansættelsesforhold, følger det af Danske Lov 3-19-2 (Justitsministeriet), at arbejdsgiveren er er for skader, der skyldes hjælpere ns uforvarselige adfærd i forbindelse med arbejdets udførelse. Det kan på den baggrund være en god idé, at borgeren sikrer, at han har tegnet en forsikring, der dækker dette ansvar i tilfældt arbejdsgiver i en BPA-ordning

Oplæring af og kurser for hjælpere

45. Oplæring af hjælperne i arbejdet varetages af modtageren af BPA. Er borgeren selv arbejdsgiver, sker oplæringen af hjælperne i samarbejde med forvaltningen, jf. den generelle vejledningsforpligtelse.

Hvis der er behov for kurser i eksempelvis forflyttesteknik, kommunikation eller problemstillinger i forbindelse med terminalpleje, skal kommunalbestyrelsen dække de nødvendige omkostninger hertil.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere tilbyde borgeren, at hjælperne, i det omfang borgeren selv eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælperne, kan deltage i kurser i fx forflyttesteknik sammen med kommunale hjælpere i øvrigt til punkt 77 om udmåling til forsikringer, kurser og barselsfond.

Valgmuligheder i BPA

46. En borger, der modtager tilskud efter servicelovens §§ 95 eller 96, har en række valgmuligheder i forhold til tilrettelæggelsen af en BPA-ordning. Valgmulighederne er beskrevet i nedenstående tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over valgmuligheder

Borgeren/ tilskudsmodtageren (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver og varetager selv lønadministration, jf. punkt 47	Borgeren/ tilskudsmodtageren (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader kommunalbestyrelsen lønadministration, jf. punkt 48.	Borgeren/ tilskudsmodtageren (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader en privat virksomhed/forening stå for lønadministrationen, jf. punkt 49.	Tilskud er overført til en nærtstående, der selv varetager lønadministration- en, jf. punkterne 47 og 53.	Tilskud er overført til en nærtstående, der lader kommunalbestyrelsen stå for lønadministrationen, jf. punkt 49.	Tilskud er overført til en nærtstående, der lader en privat virksomhed/forening stå for lønadministrationen, jf. punkt 49	Tilskud overføres til privat virksomhed eller forening, der varetager hele arbejdsgiveropgaven, jf. punkterne 50-52.
--	---	--	---	--	---	---

Det skal bemærkes, at når der i dette kapitel anvendes begrebet 'arbejdsgiver', er der tale om arbejdsgiver i en ansættelsesretlig forstand. I forhold til arbejdsmiljøloven skal det præciseres, at fastlæggelsen af arbejdsgiveransvaret følger af administrativ praksis og domstolspraksis. Det vil derfor bero på en konkret vurdering, hvem der som arbejdsgiver er strafferetligt ansvarlig for, at arbejdet bliver udført i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Der henvises til kapitel 16 og 17 om arbejdsmiljølovgivningen.

Borgeren som arbejdsgiver for hjælperne

47. Borgeren (eller tilskudsmodtageren, når tilskuddet ydes efter § 95, stk. 3) kan selv være arbejdsgiver og er dermed samtidig daglig leder for hjælperne. Det betyder, at borgeren har ansvaret for de praktiske og juridiske forhold hermed.

Det er dog en forudsætning, at kommunalbestyrelsen vurderer, at borgeren eller tilskudsmodtageren er i stand til at varetage de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne. En borger, der ikke kan varetage de praktiske opgaver og det ansvar, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, kan tilkendes en BPA under forudsætning af, at borgeren indgår aftale om overførsel til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, jf. servicelovens § 95, stk. 4, eller § 96, stk. 2. Der henvises til vejledningens punkt 9-12.

En borger (eller tilskudsmodtager, når tilskuddet ydes efter § 95, stk. 3) kan ikke modtage hjælp i form af BPA, hvis den pågældende ikke, eventuelt med den nødvendige oplæring, kan være arbejdsleder for hjælperne. Der er 10 for en beskrivelse af de opgaver, der normalt forbindes med arbejdslederopgaver.

Borgeren (tilskudsmodtageren) har forskellige valgmuligheder. Der henvises til punkt 48 og 49.

Serviceoven:

§ 95. ...

Stk. 5. I de situationer, hvor tilskudsmodtageren er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage lønudbetalinger m.v.

§ 96. ...

Stk. 4. I de situationer, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage lønudbetaling m.v.

Kommunalbestyrelsen varetager lønadministration

48. En borger, der selv er arbejdsgiver, kan vælge at lade kommunalbestyrelsen varetage de opgaver, der er forbundet med lønadministration mv. i forhold til hjælperne. Herunder udbetaling af løn, indberetning af skat, fe mv. Uanset om kommunalbestyrelsen varetager lønadministrationen, vil det være borgeren, der er arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand.

Lønadministration varetages af en privat virksomhed mv.

49. En borger, der selv er arbejdsgiver, kan også vælge at lade opgaverne forbundet med lønadministration mv. varetage fx af et privat servicefirma eller en forening.

Borgeren vælger at overføre sit tilskud

50. Borgeren (eller tilskudsmodtageren, når der er tale om tilskud efter § 95, stk. 3) kan, i medfør af serviceloven § 95, stk. 4, eller § 96, stk. 2, vælge at overføre sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed. I sådanne tilfælde skal borgeren indgå en aftale med den pågældende nærtstående, forening eller virksomhed. Der henvises til vejledningens punkt 54-55.

51. Når borgeren overfører sit tilskud til andre, varetager disse opgaverne forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, dvs. opgaver forbundet med ansættelse og afskedigelse af hjælpere i vil dog efter konkret aftale med den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed så vidt muligt være delegeret til borgeren, der varetager de opgaver, der er forbundet med den daglige ledelse af BPA-ordningerne. Borgeren skal som hovedregel varetage de opgaver, der er nævnt i vejledningens punkt 10 om arbejdslederopgaver.

Overførsel af tilskud til forening eller en privat virksomhed

52. Inden borgeren overfører sit tilskud til en forening eller en privat virksomhed, skal der indgås en aftale herom mellem borgeren og foreningen eller virksomheden. Der henvises til punkt 54-55. Når borgeren ønsker at overføre sit tilskud til en nærtstående, skal der indgås en aftale om overførsel af tilskud til BPA. Det er en forudsætning, at både borgeren og den nærtstående ønsker denne løsning. Det er desuden en forudsætning, at de

Overførsel af tilskud til en nærtstående

53. Borgeren kan vælge at indgå aftale med en nærtstående om overførsel af tilskud til BPA. Det er en forudsætning, at både borgeren og den nærtstående ønsker denne løsning. Det er desuden en forudsætning, at de

54. Ønsker en borger at overføre sit tilskud til en anden part, der herefter er arbejdsgiver i ansættelsesretlig forstand, skal borgeren indgå en aftale med den nærtstående, virksomheden eller foreningen om dette. Det er det vælger den nærtstående, forening eller private virksomhed, som skal varetage denne opgave, inden for rammerne af den kommunale udmåling.

Aftalen bør indeholde en beskrivelse af, hvilke opgaver den nærtstående, foreningen eller virksomheden påtager sig at udføre for borgeren, levering af ydelserne og herunder omkostningsstyring, regulering, regnskab og til forhold vedrørende arbejdsgiverens forpligtelser samt fastsættelse af opsigelsesvarsel mv. for aftalen.

Overførslen af tilskuddet sker normalt med én måneds varsel fra udgangen af den måned, hvor aftalen er indgået. Herved sikres det, at alle parter får den fornødne tid til at få iværksat BPA-ordningen, og herunder tilskuddet kan påbegyndes. Det er muligt at aftale en længere frist for overførsel af tilskuddet, hvis parterne i aftalen ønsker dette.

55. Herudover bør der indgås aftale om særlige forhold i den enkelte borgers ordning, eksempelvis behov for særlige kvalifikationer hos hjælperne og fx arbejdsredskaber, jf. punkt 129-130.

Indhold i aftale mellem kommunalbestyrelse og forening, virksomhed eller nærtstående

56. Hvis borgeren har indgået en aftale om overførsel af tilskud til en anden part, kan kommunalbestyrelsen samtidig vælge at indgå en aftale med den nærtstående, foreningen eller virksomheden. Aftalen kan fx omhandle vedrørende afregning af tilskuddet, ophør af ordninger i forbindelse med dødsfald og eventuelle særlige aftaler om udbetaling af dele af tilskuddet (jf. kapitel 7 om beregning af tilskud), betaling for og levering af arbejdsredskaber eventuelt orienteres om indholdet af en sådan aftale, der vedrører borgerens BPA.

Kapitel 6

Tilsyn

57. Kommunalbestyrelsen har i medfør af retssikkerhedslovens § 16 pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbudene og den måde, opgaverne udføres på. De Ankestyrelsens Principafgørelse C-48-05.

Det er op til kommunalbestyrelsen at tage stilling til, hvordan tilsynet konkret skal planlægges og udføres i kommunen.

Kommunalbestyrelsen bør derfor regelmæssigt og normalt mindst én gang årligt sikre sig, at BPA-ordningen fungerer efter hensigten og herunder:

- om borgeren får den hjælp, som var hensigten med ordningen,
- om borgeren opfylder betingelserne for at modtage hjælpen i form af BPA, og herunder om borgeren eller tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, hvis tilskuddet er overført til andre
- om borgeren tilrettelægger, og hjælperne udfører arbejdet på en tilfredsstillende måde,
- om der er andre forhold, herunder hyppige hjælpeskift eller forhold omkring arbejdsmiljøet, der giver anledning til en særlig indsats i forhold til borgeren, fx i forhold til tilbud om kurser om arbejdsgiver/arbejdslederrolle og

Tilsynet bør tilrettelægges i samarbejde med borgeren og ud fra borgerens forudsætninger i forhold til den enkelte ordning.

Afsnit IV

Beregning af det kontante tilskud

Kapitel 7

Beregning af kontante tilskud

Generelle forhold ved beregning af tilskud

58. Tilskud efter §§ 95 og 96 udbetales til ansættelse af hjælpere, og til de udgifter, der følger heraf.

Det er kommunalbestyrelsen, der beregner og fastsætter det kontante tilskud. Reglerne om udmåling er fastsat i bekendtgørelse nr. 1009 af 28. oktober 2009, se bilag 1.

Serviceovens ydelser efter §§ 95 og 96 vil være fritaget for moms, såfremt ydelserne kan karakteriseres enten som behandling eller som social forsyning og bistand. Momsfritagelsen omfatter dog ikke ydelser, der er vis servicelovens § 83, og som leveres af andre end kommuner efter reglerne om frit leverandørvalg i hjemmeplejen.

I det omfang, at ydelser er pålagt moms, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud, der tager højde for dette.

Bekendtgørelsen:

§ 2. Tilskud til ansættelse af hjælpere til borgerstyret personlig assistance skal udmåles på samme vilkår og med samme beløb, uanset om borgeren er arbejdsgiver for hjælperne eller har indgået aftale om at overføre tilskuddet til en nærtstående, en forening eller en virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Lige vilkår for udmåling

59. Kommunalbestyrelsens udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere til BPA skal ske på samme vilkår uanset, om borgeren selv er arbejdsgiver, eller om borgeren har overført tilskuddet til en nærtstående, en forening eller virksomhed. Der henvises til bekendtgørelsens § 2. Det betyder, at det af kommunalbestyrelsen udmålte tilskud, der danner grundlag for ansættelse af hjælpere, er det samme, uanset om det fx er pårørende eller andre, der ansøger om hjælpen. Udmålingen af øvrige tilskud skal ligeledes ske på lige vilkår, jf. dog bekendtgørelsens §§ 8 og 9.

60. Kommunalbestyrelsen bør derfor fastsætte generelle retningslinjer for, hvordan kommunen foretager udmålingen af tilskud til løn, arbejdsgiveropgaver samt udgifter til andre udgifter forbundet med at modtage hjælpen i hjemmet. Fastsættelsen af retningslinjerne må imidlertid ikke modvirke intentionerne med BPA om at skabe en fleksibel ordning, der tager udgangspunkt i den enkelte borgers selvbestemmelse og behov. Udgangspunktet for beregning af tilskuddet bør altid være borgerens individuelle og konkrete behov. Grundlaget for bevillingen af det kontante tilskud skal fremgå af afgørelsen til borgeren.

Maksimum for tilskud

Bekendtgørelsen:

§ 3. ...

Stk. 4. De samlede omkostninger pr. time til borgerstyret personlig assistance kan maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunalbestyrelsens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælp efter servicelovens § 83, ledsagelse efter servicelovens § 97 og afløsning og aflastning efter servicelovens § 84.

61. Det samlede tilskud til en BPA-ordning, som skal beregnes til dækning af udgifter til løn, arbejdsgiveropgaver, administration mv., må pr. udmålt time maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunens gennemsnitlige omkostninger ved levering af hjælpen i form af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83, ledsagelse efter servicelovens § 97 og afløsning eller aflastning efter servicelovens § 84.

Kommunalbestyrelsen skal, hvis den ikke har bragt den personlige og praktiske hjælp i udbud, fastsætte priskrav til leverandører af personlig og praktisk hjælp, jf. servicelovens § 91, stk. 4. Priskravet opgøres som timeop og praktisk hjælp leveret i hjemmet, jf. § 12, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1614 af 12. december 2006 om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp mv. Priskravene skal fastsættes gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed, og skal omfatte alle direkte og indirekte omkostninger, jf. ovennævnte bekendtgørelses § 14. Der skal som minimum fastsættes priskrav for hverdagstimerne, personlig pleje på øvrige tider, madservice med udbringning til hjemmet, madservice uden udbringning til hjemmet samt øvrig praktisk hjælp, jf. ovennævnte bekendtgørelses § 13.

For så vidt angår ledsagelse og afløsning eller aflastning, skal kommunalbestyrelsen i medfør af bekendtgørelse nr. 683 af 20. juni 2007 om omkostningsbaserede takster for kommunale tilbud fastsætte en takst på baggrund af gennemsnitlige, langsigtede omkostninger.

Det skal underregnes, at prisen pr. BPA-time ikke er det samme som fritvalgsprisen, beregnet efter servicelovens § 91, da der ikke stilles krav om en bestemt beregningsmetode.

Bekendtgørelsen:

§ 3. ...

Stk. 3. Tilskuddet kan maksimalt udgøre de faktiske

Bekendtgørelsen:

§ 4. Tilskuddet efter § 5, stk. 1-3 og stk. 5, samt § 8 skal udmåles ud fra et budget opstillet af kommunalbestyrelsen. I budgettet skal fordelingen af de enkelte poster, der ligger til grund for budgettet, være anført. Budgetposterne skal være sammenlignelige med omkostningerne ved tilsvarende aktiviteter.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal dække omkostninger efter § 5, stk. 4, samt tilskud efter §§ 6, 7 og 9 efter regning.

63. Tilskud til BPA udmåles som udgangspunkt på grundlag af et budget, der opstilles af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen skal opstille et budget, som er en opstilling af de forventede omkostninger til de udmålingen til BPA efter § 5, stk. 1-3 og 5, samt § 8 i bekendtgørelse om udmåling af tilskud. Formålet med at lave et budget, der anfører de enkelte elementer i beregningen, er dels at gøre det muligt at efterprøve, om kommunen tager højde for alle de elementer, der skal indgå i udmålingen jf. bekendtgørelsens § 4 og dels at gøre det muligt at lave et regnskab, der kan lægges til grund for en eventuel tilbagebetaling af uforbrugte midler jf. bekendtgørelsen.

Budgettets enkelte elementer skal være sammenlignelige med omkostninger for tilsvarende aktiviteter.

Udbetaling efter regning

64. Kommunalbestyrelsen skal, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2, dække en række nødvendige omkostninger efter regning uden forudgående opstilling af budget. Det drejer sig om variable omkostninger, som løn under sygdom og sygedag. Desuden drejer det sig om omkostninger til forsikringer, barselsfond og kurser, jf. bekendtgørelsens § 6, omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen, jf. bekendtgørelsens § 7 og eventuelt lønadministration, jf. bekendtgørelsens § 9.

Hensigten hermed er at sikre, at kommunalbestyrelsen dækker de faktiske udgifter, der er forbundet med at få leveret hjælp i form af BPA. Samtidig sikres det herved, at borgeren ikke løbende skal ansøge kommunen om regulering af tilskuddet, fx i forbindelse med forøgede omkostninger til sygdom, vikardækning eller lignende, eller at borgeren i disse situationer skal lægge penge ud, indtil den kommunale sagsbehandling er afsluttet.

Kapitel 8

Fastsættelse af tilskud til ansættelse af hjælpere

Bekendtgørelsen:

§ 1. Kommunalbestyrelsens tildeling af hjælp og fastsættelse af timetallet efter servicelovens §§ 95 eller 96 danner grundlag for udmåling af det kontante tilskud til ansættelse af hjælpere til borgerstyret personlig assistance.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal ved fastsættelse af timetallet sikre, at der tages højde for timer til oplæring af hjælpere. Kommunalbestyrelsen skal desuden tage højde for timer til personalemøder, når borgeren har ansat mere end en hjælper, samt til medarbejderudviklingssamtaler m.v.

65. Inden kommunalbestyrelsen kan fastsætte det kontante tilskud til den enkelte borger, skal der foretages en konkret og individuel vurdering af hjælpebehovet som grundlag for udmålingen af timetallet til borgeren. Der tages højde for om udmålingen af timetallet i en BPA-ordning er grundlaget for kommunalbestyrelsens beregning af det kontante tilskud, der udbetales. Det vil sige, at beregningen af de enkelte elementer i det kontante tilskud, der udbetales til hjælpere, tager udgangspunkt i den tildelte hjælp.

66. I forbindelse med beregning af tilskud til ansættelse af hjælpere er det hensigtsmæssigt at gøre sig nogle antagelser om en række forhold, der har betydning for udmålingen af timer og for beregningen af det kontante tilskud. Af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, fremgår, at kommunalbestyrelsen i sin udmåling af det kontante tilskud skal tage højde for timer til personalemøder og medarbejderudviklingssamtaler. Desuden skal der tages højde for timer til oplæring af hjælpere og kurser i eksempelvis forflyttelses- og kommunikationsteknik.

67. I det omfang, der bevilges et antal uger med døgn- eller dobbeltdækning til eksempelvis ferier, weekendophold mv., skal disse timer også indgå i beregningen af antallet af timer, der herefter omregnes til det kontante tilskud. Af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, fremgår, at kommunalbestyrelsen i sin udmåling af det kontante tilskud skal tage højde for timer til personalemøder og medarbejderudviklingssamtaler. For at kunne foretage denne beregning er det nødvendigt at gøre sig nogle antagelser om, hvor mange nye hjælpere der er, og hvor mange timer, der skal udmåles til oplæring mv.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på fx regler om hviletid, fridøgn og arbejdstid.

I tabel 2 er disse beregningsforudsætninger oplyst skematisk med forslag til, hvordan de kan beregnes.

Tabel 2. Eksempler på mulige beregningsforudsætninger**Hvad skal der tages stilling til?**

Hvor mange hjælpere forventes der ansat i den givne ordning?
Antallet af timer til oplæring af nye hjælpere (dobbeltdækning) pr. år
Antal timer til kurser i eksempelvis forflyttelsesteknik, kommunikationsteknik mv.
Antal uger med døgn- eller dobbeltdækning til ferie mv.
Antal timer til MUS/personalemøder omregnet til timer pr. ordning

Hvordan kan det beregnes?

Antal hjælpere
Antal nye hjælpere pr. år x antal timer x antal dage
Antal nye hjælpere pr. år x antal timer x antal dage
Antal uger x 168 timer
Antal hjælpere x antal timer

I beregningen skal der tages højde for, om det er en nystartet BPA-ordning, hvor alle hjælpere kan have behov for kursus i forflyttelsesteknik, eller om det er en eksisterende ordning, hvor det normalt kun er nye hjælpere, der har behov.

I ordninger med døgn- eller dobbeltdækning, hvor der er ansat mange hjælpere, kan der være behov for at udmåle flere timer til eksempelvis MUS, oplæring, personalemøder og kurser end i ordninger med færre timer. Dette skyldes, at der kan være et større behov for at holde personalemøder for at koordinere og samordne mellem hjælperne, end i en ordning med væsentlig færre timer og derved færre hjælpere. Der kan dog også i ordninger med behov for at afsætte tid til møder til planlægning og fordeling af arbejdstider mv.

Kommunalbestyrelsen bør desuden i særlige tilfælde udmåle støtte til supervision af hjælpere ansat hos borgere, hvor vilkårene for hjælpen ændrer sig væsentligt, fx på grund af sygdom eller udvikling af funktionsnedsættelse.

Bekendtgørelsen:

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal ved beregningen af tilskuddet foretage en konkret vurdering af borgerens behov, og herunder behov der kan medføre, at det er nødvendigt at ansætte hjælpere med særlige kvalifikationer herunder en særlig faglig baggrund. Ved udmålingen af tilskud til dækning af omkostninger til løn til hjælpere skal kommunalbestyrelsen ved beregningen af tilskuddet som minimum tage udgangspunkt i lønnen for sammenlignelige faggrupper.

Stk. 2. Ved udmålingen af tilskuddet til løn pr. time efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen sikre, at der ved beregningen sikres den nødvendige rummelighed i udmålingen og herunder tages højde for:

- 1) tidsbestemte tillæg
- 2) stedbestemte tillæg
- 3) funktions- og kvalifikationstillæg m.v.,
- 4) arbejdsmarkedspension og
- 5) anciennitet.

vil det være den nærtstående, virksomhedens eller firmaets ansvar, at ansættelserne kan ske inden for den samlede udmålte ramme.

Sammenlignelige faggrupper

70. Det vil ofte være udgangspunktet, at det arbejde, der udføres i en BPA-ordning, er arbejde, der kan udføres af ikke-faglært personale med den nødvendige oplæring. Handicapbørn vil derfor normalt være ikke-faglige omfang kommunalbestyrelsen vurderer, at borgeren har behov for hjælpere med særlige faglige kvalifikationer mv., skal udmålingen til løn dog foretages ud fra denne vurdering.

Ved udmålingen af tilskud skal kommunalbestyrelsen som minimum tage udgangspunkt i lønnen for sammenlignelige faggrupper, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1. Med sammenlignelige faggrupper forstås faggrupper ansat på offentlig område. Der kan være tale om uflagerte hjælpere, eller personer med særlige kvalifikationer eller faglig baggrund som fx social- og sundhedsbørn, pædagoger, sygehjælpere, plejeassistenter eller lignende.

71. Det er ikke et krav, at kommunalbestyrelsen skal tage udgangspunkt i én bestemt overenskomst ved udmålingen. Det af kommunalbestyrelsen valgte udgangspunkt for udmålingen bør dog anvendes ved beregningen af elementer i udmålingen til løn mv., jf. dog vejledningspunkt 70, 72, 73 og 76. Serviceloven eller bekendtgørelsen indebærer ikke en regulering af ansættelsesforholdene for hjælpere. Løn- og ansættelsesforholdene i spørgsmålet mellem arbejdsgiver og hjælpere. Kommunalbestyrelsen er dermed i udmålingen af tilskud ikke forpligtet til at tage højde for den handicappedes borgers konkrete private aftaler eller særlige overenskomstmæssige rammer af bekendtgørelsen.

Elementer i udmåling til løn mv.

72. Kommunalbestyrelsen skal ved beregningen af tilskuddet til hjælpernes løn som minimum sikre den nødvendige rummelighed i udmålingen, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1-3 og stk. 5, så der udover grundlønnen udmåles omkostninger til stedtillæg, tidsbestemte tillæg, funktions- og kvalifikationstillæg mv. afhængig af borgerens behov for fx hjælpere med særlige kvalifikationer eller særlig faglig baggrund, samt tilskud til anciennitet og arbejde. Endvidere kan der i visse tilfælde være behov for at sikre dækning af særlige udgifter forbundet med den nødvendige vikardækning.

Rummeligheden skal understøtte formålet med ordningen, så der bliver mulighed for at sammensætte et hjælpekorps, der tilgodeser den enkeltes behov. Rummeligheden kan eksempelvis sikres ved, at der afsættes en procentdel af den samlede lønsum.

73. I beregningen af tilskuddet til løn pr. time skal der tages stilling til, hvornår på døgnet der er behov for, at hjælpen ydes, så det sikres, at tilskuddet udmåles tilstrækkeligt rummeligt til at tage højde for samtlige tidsbestemte nat, weekend og søn- og helligdagstillæg.

Det vil sige, at kommunalbestyrelsen i beregningen af det kontante tilskud skal foretage en vurdering af, hvornår hjælpen forventes leveret. Er der tale om en borger med et mindre massivt hjælpebehov, skal kommunalbestyrelsen til den enkelte borger overveje, om hjælpebehovet primært ligger i de vågne timer, hvilket har betydning for beregningen af tilskuddet. Desuden skal det overvejes, om hjælpebehovet for den enkelte borger i den konkrete situation hverdage eller er spredt på alle ugens dage. Beregningen skal tage højde for, om der eksempelvis er tale om en borger med et mindre massivt hjælpebehov, og hvor hjælpebehovet ofte kan være placeret i dagtimerne eksempelvis hjælp til spisning, toiletbesøg og hjælp til at komme ud af og i seng, foruden praktisk bistand i hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, om der er særlige forhold, der gør sig gældende for enkelte borgere, og herunder sikre den nødvendige fleksibilitet i ordningen, ligesom man skal være opmærksom på, at nogle borgere kan have et varierende behov for hjælp, fx på grund af udsving i funktionsnedsættelsen.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at fx tidsbestemte tillæg kan være forskellige, afhængige af det udgangspunkt, kommunalbestyrelsen vælger at anvende.

74. Efter bekendtgørelsens § 5, stk. 3, kan der i helt særlige tilfælde udmåles tilskud til dækning af rådighedstimer til borgeren. Der henvises til punkt 29. Rådighedstimer kan i særlige tilfælde beregnes som en procentdel af udmålingen af det kontante tilskud.

75. Der skal i beregningen af det kontante tilskud til løn mv. desuden tages højde for omkostninger til feriepenge, feriegodtgørelse og ferie mv. efter ferieloven, ATP og eventuelt andre lovpligtige bidrag, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 3.

76. Det er ikke et krav, at kommunalbestyrelsen skal udmåle omkostninger til lokalløn, fritvælgselementer som fx optræder i nogle overenskomster i forhold til overenskomsten mellem FOA og KL, beklædningsgodtgørelse særlig feriegodtgørelse ud over 1 pct. eller 6. ferieuge (feriefridage).

Forsikringer, barselsfond og kurser

77. Omkostninger til forsikringer, barselsfond og kurser for hjælpere dækkes efter regning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Kommunalbestyrelsen bør i bevillingen til borgeren fastsætte retningslinjer for dækning af forsikringer og kurser for hjælpere.

Det er vigtigt at understrege, at de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer er et udgangspunkt for vurderingen i den konkrete sag, da der altid skal foretages en individuel vurdering. Der kan være forhold hos den enkelte borger, der gør det nødvendigt at afvige fra retningslinjerne for udmålingen.

Forsikring

78. Arbejdsgiveren har pligt til at tegne arbejdsskadeforsikring. Det kan desuden være nødvendigt at tegne en forsikring, der dækker ansvar for medhjælp i hjemmet og eventuelt en erhvervsansvarsforsikring. Det er nødvendigt at tegne særlige forsikringer i forbindelse med rejser i udlandet. Der henvises til punkt 43-44 om forsikring.

Bidrag til barselsfond

79. Dækning af omkostninger ved bidrag til barselsfond sker efter regning. I det omfang borgeren er omfattet af Barselsfonden, kan der henvises til www.barselsfonden.dk.

Kurser

80. Kommunalbestyrelsen skal desuden dække nødvendige omkostninger forbundet med kurser for hjælpere efter regning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2, og § 6, stk. 2. Det kan fx gælde nødvendige kurser i eksempelvis kommunikation, særlige forhold omkring terminalpleje mv.

I det omfang en borger eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælpere, kan kommunalbestyrelsen desuden vælge at tilbyde disse borgers hjælpere deltagelse på kommunale kurser i lighed med den praksis, der findes i kommunalbestyrelsen bør dog i den forbindelse overveje, om de kommunale kurser er dækkende ved de særlige forhold, der kan gøre sig gældende for hjælpere ansat i en BPA-ordning.

Udmåling til omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen

Bekendtgørelsen:

§ 7. Kommunalbestyrelsen skal dække nødvendige omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen. Kommunalbestyrelsen skal ved udmålingen af tilskuddet vurdere, om der er tale om arbejde omfattet af arbejdsmiljølovens begrænsede område efter § 2, stk. 3, jf. § 2, stk. 2, nr. 1, i lov om arbejdsmiljø, eller om der er tale om hele arbejdsmiljølovens område efter § 2, stk. 1, i lov om arbejdsmiljø.

81. Kommunalbestyrelsen skal dække nødvendige omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen, jf. bekendtgørelsens § 7, efter regning. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse i forhold til den enkelte borger, om der er tale om arbejde omfattet af arbejdsmiljølovens begrænsede område, efter § 2, stk. 3, jf. § 2, stk. 2, nr. 1, i lov om arbejdsmiljø, eller om der er tale om hele arbejdsmiljølovens område efter § 2, stk. 1, i lov om arbejdsmiljø.

Omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen kan være både timer til at foretage gennemgang af borgerens hjem, udarbejdelse af arbejdspladsvurdering (APV) overholdelse af regler om arbejdstid, arbejdsstøt omkostninger til de nødvendige arbejdsmiljørelaterede arbejdsredskaber mv. Der henvises i øvrigt til kapitel 16 og 17 om arbejdsmiljø i BPA-ordningen.

Omkostninger til arbejdsgiveropgaven

Bekendtgørelsen:

§ 8. Kommunalbestyrelsen skal udmåle et tilskud til særlige opgaver forbundet med at være arbejdsgiver, herunder omkostninger ved:

- 1) ansættelses- og afskedigelsesprocedurer i forhold til hjælpere,
- 2) oplæring og vejledning af borgeren i de opgaver, der følger af at modtage hjælp i form af borgerstyret personlig assistance,
- 3) bistand til borgeren med rekruttering af hjælpere m.v.,
- 4) i et vist omfang at medvirke til at sikre vikardækning,
- 5) lønadministration m.v. og
- 6) regnskab, ledelse og kontorhold inklusive afledte omkostninger til IT, husleje mv.

82. For borgere, der overfører deres tilskud til ansættelse af hjælpere til en forening eller en privat virksomhed, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud til dækning af arbejdsgiveropgaverne, jf. punkt 11. Udmålingen af arbejdsgiveropgaverne mv. skal ske ud fra et opstillet budget for opgaven, hvor posterne er sammenlignelige med tilsvarende aktiviteter, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1.

83. I beregningen skal der tages højde for hvor mange ressourcer, der antages at skulle anvendes til at kunne varetage arbejdsgiveropgaverne tilfredsstillende, og de indirekte omkostninger, der følger af at være arbejdsgiveradministration, ledelse, kontorhold, løn og regnskab mv. I vurderingen indgår, hvilke omkostninger, og herunder det tidsforbrug, der er forbundet med:

84. Til beregningen af omkostningerne ved arbejdsgiveropgaven, bør kommunalbestyrelsen desuden overveje antallet af timer, der vurderes at skulle bruges til arbejdsgiveropgaven i den enkelte ordning, og fordelingen af HK- og AC-personale.

85. I beregningen bør det indgå, hvorvidt det er en borger, der har haft en ordning igennem længere tid, men nu ønsker at overføre tilskuddet, eller om det er en nystartet BPA-ordning, da der i denne situation kan være et særligt behov for støtte omkring borgeren. Det kan også indgå, om der er tale om en BPA med hyppigere udskiftning i hjælpere. I ordninger med mange hjælpere vil der normalt være behov for at udmåle flere timer lønudbetaling og udarbejdelse af ansættelsesbeviser end i ordninger med få hjælpere, da nogle af de opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne, må forventes at variere med tyngden af ordningen.

I enkelte ordninger vil der løbende være et behov for støtte fra foreningen eller virksomheden til at udføre de nødvendige funktioner i forbindelse med en BPA. Kommunalbestyrelsen skal tage højde herfor i udmålingen til d

86. Det vil normalt være den borger, der modtager hjælp i form af BPA, der udvælger hjælperne til ansættelse i den pågældendes BPA-ordning. Det er derfor udgangspunktet, at borgeren skal kunne varetage denne opgave forbundet med at være arbejdsleder for hjælperne, evt. med den nødvendige oplæring, kurser m.v., for at være berettiget til BPA, jf. punkt 9, 10 og 13.

Dette gælder dog ikke, når hjælpen ydes efter servicelovens § 95, stk. 3, til en pårørende. I denne situation er det den pårørende, der enten selv skal udføre hjælpen eller skal kunne varetage opgaven med at fungere som hjælperne.

Hjælp til træning i funktionerne som arbejdsleder kan eventuelt efter en konkret vurdering være omfattet af servicelovens § 85.

87. Det beregnede tilskud skal desuden gøre det muligt for borgeren at overføre sit tilskud til en forening eller en privat virksomhed. Udmålingen til arbejdsgiveropgaver skal gøre det muligt for en forening eller en privat virksomhed at overføre sit tilskud til en forening eller en privat virksomhed, forudsættes ikke aflønnet for denne opgave.

88. Borgere eller nærtstående, der selv varetager arbejdsgiveropgaven, forudsættes ikke aflønnet for denne opgave.

Udmåling til privat lønadministration

Bekendtgørelsen:

§ 9. Kommunalbestyrelsen skal, når borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælperne, dække nødvendige omkostninger ved lønadministration og herunder lønudbetaling, indbetaling af skat, ATP m.v. med mindre borgeren eller den nærtstående vælger at lade kommunalbestyrelsen varetage lønudbetaling m.v. efter servicelovens §§ 95, stk. 5, og 96, stk. 4.

89. Hvis borgeren eller den nærtstående, der som udgangspunkt har arbejdsgiveropgaven, ønsker at lade en forening eller en privat virksomhed stå for lønadministration, jf. punkt 49, skal kommunalbestyrelsen i omkostninger hertil efter regning jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2, og § 9. Hvis borgeren har overført tilskuddet til en forening eller en privat virksomhed, forudsættes tilskuddet, jf. bekendtgørelsens § 8, at indeholde omkostninger med lønadministrationen.

Udmåling af tilskud til andre udgifter

Bekendtgørelsen:

§ 10. Kommunalbestyrelsen skal udmåle et tilskud til dækning af andre direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at ansætte hjælpere til hjælp i og udenfor hjemmet, i det omfang kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering finder, at borgerens omkostninger hertil ikke dækkes efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v.

90. Borgeren skal ikke have udgifter ved at have en BPA-ordning. Kommunalbestyrelsen skal derfor, jf. bekendtgørelsens § 10, udmåle et tilskud til dækning af de andre omkostninger for borgeren, der forbundet med ordningen. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse sikre, at der ikke sker dobbeltkompensation for de samme udgifter. Udgangspunktet vil normalt være, at de udgifter, der er forbundet med handicapbistand i en bolig, dækkes efter servicelovens §§ 95 eller 96.

Servicelovens regler om kontant tilskud er dog subsidiære i forhold til ydelser efter pensionslovgivningen. Der henvises til Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension nr. 54 af 31. august 2007. Kommunalbestyrelsen skal foretage en konkret vurdering af, i hvilket omfang andre omkostninger forudsættes dækket af § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v., når der er tale om borgere, der er omfattet af denne lovgivning. Der henvises i øvrigt til vejledningens punkt 38 og kapitel 18.

91. Omkostningerne kan eksempelvis være borgerens udgifter til porto og annoncering, ekstra forbrugsudgifter til vand, varme og el, andre småudgifter i husholdningen (fx sæbe, toiletpapir), handsker, masker og lignende. Omkostningerne kan også være eventuel huslejeandel til hjælperværelse, i det omfang udgiften ikke er dækket efter servicelovens § 100 (som følge af, at der er tale om merudgifter ved en handicapbetinget flytning) eller efter om individuel boligstøtte for personer, der modtager døgnhjælp efter servicelovens § 96.

I forhold til respiratorbrugere, hvor kommunen har indgået aftale med regionen om deling af udgifterne til hjælpere (jf. kapitel 20), skal det bemærkes, at det alene er de udgifter som knytter sig direkte til behandlingsredskabet (fx strøm til respirator), som er en del af den vederlagsfri sygehusydelse, som derfor skal dækkes af regionen. Borgerens ekstraudgifter til 'måling' som fx personalets almindelige brug af vand og sæbe i regionen, og må derfor udmåles efter bekendtgørelsens § 10.

Når borgeren modtager tilskud efter servicelovens § 96, kan der desuden være tale om at afsætte et fast beløb på baggrund af en konkret vurdering af borgerens behov til dækning af udgifter ved hjælpernes ledsagelse eksempelvis entre, transport eller overnatninger ved kurser, weekendophold, sportsarrangementer mv.

Borgere, der får dækket behovet for ledsagelse efter servicelovens § 97, forudsættes som hidtil kompenseret efter denne bestemmelse i forhold til udgifter til entre, transport mv.

Afsnit V

Udbetaling, regulering, regnskab og tilbagebetaling

Kapitel 9

Udbetaling af tilskud

Serviceloven:

§ 96 a. ...

Stk. 2. Tilskud til borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 udbetales månedsvis forud.

Bekendtgørelsen:

§ 11. Kommunalbestyrelsen udbetaler tilskud til borgers personlig assistance månedsvis forud, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Tilskud efter § 5, stk. 4 samt §§ 6, 7 og 9 udbetales efter regning. Kommunalbestyrelsen og borgeren aftaler nærmere herom.

92. Tilskuddet udbetales månedsvis forud for at sikre de nødvendige økonomiske rammer for at kunne ansætte hjælpere til BPA. Når en borger vælger at overføre tilskuddet til en forening, en virksomhed eller en nærtstående arbejdsgiver i ansættelsesretlig forstand, sker udbetalingen hertil.

Overførsel af tilskud kan alene ske på grundlag af en aftale mellem borgeren og den nærtstående, foreningen eller virksomheden.

Det kan desuden være hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen indgår aftale med den nærtstående, virksomheden eller foreningen om fx nærmere forhold om udbetaling af det kontante tilskud, hvis tilskuddet er overført til en virksomhed eller forening. Det kan desuden være relevant, at aftalen indeholder en nærmere beskrivelse af forhold om dækning af udgifter til hjælpere i forbindelse med dødsfald, i det omfang kommunalbestyrelsen vælger at dække disse udgifter i en

Udbetaling til borgeren

94. Udgifter til andre omkostninger ved at modtage hjælp i form af BPA, jf. bekendtgørelsens § 10, udbetales altid til borgeren selv eller tilskudsmodtageren jf. § 95, stk. 3, hvis denne afholder de udgifter, der dækkes efter udbetales månedsvis forud. Kommunalbestyrelsen og borgeren kan dog aftale, at fx udgifter til annoncering efter hjælpere eller andre, større udgifter, dækkes efter regning, og at fakturaen for denne type omkostninger kommunen.

Oversigt over udbetalingsituationer

95. Nedenstående skema viser, hvilke dele af det kontante tilskud der udbetales til hvem alt afhængig af, hvordan man vælger at sammensætte sin BPA-ordning

Elementer i udmålingen	Borger/ tilskudsmodtager (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver og varetager selv lønadministrationen	Borger/ tilskudsmodtager (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader kommunen varetage lønadministrationen	Borger/ tilskudsmodtager (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader en privat virksomhed stå for lønadministrationen	Tilskud et overført til en nærtstående, der selv varetager al administration	Tilskud er overført til en nærtstående, der lader kommunen varetage lønadministrationen	Tilskud er overført til en nærtstående, der lader en privat virksomhed stå for lønadministrationen	Tilskud overført til en nærtstående forening eller arbejdsansættelse forstan
Tilskud til ansættelse af hjælpere	Tilskud udbetales til borgeren (tilskudsmodtageren, når tilskud udbetales efter § 95, stk. 3)	Tilskud "udbetales" til kommunen	Tilskud udbetales til borger, der udbetaler lønnen efter anvisning fra lønadministration	Tilskud udbetales til den nærtstående	Tilskud "udbetales" til kommunen	Tilskud udbetales til nærtstående, der udbetaler lønnen efter anvisning fra lønadministration	Tilskud virksom forening
Forsikringer, barselsfond og kurser	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen.						
Omkostninger til overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen						
Tilskud til arbejdsgiver-Opgaven Løn-administration	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Intet tilskud til at være arbejdsgiver	Tilskud virksom forening
	Intet tilskud til borgeren	Intet tilskud, varetages af kommunen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen	Intet tilskud til den nærtstående	Intet tilskud, varetages af kommunen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen	Dække arbejds
Udmåling til andre udgifter forbundet med BPA	Tilskud udbetales til borgeren/tilskudsmodtageren						

Kapitel 10

Regulering

Bekendtgørelsen:

§ 3. Det kontante tilskud efter § 5, stk. 1-3 og 5, samt §§ 8 og 10 fastsættes en gang årligt, jf. dog stk. 2. Tilskuddet reguleres dog ved generelle ændringer i grundlaget for udmålingen.

Stk. 2. Tilskud efter § 10 skal dog reguleres ved væsentlige ændringer i forudsætningerne for udmålingen.

Stk. 3. Tilskuddet kan maksimalt udgøre de faktiske omkostninger, der er forbundet med ordningen.

Stk. 4. De samlede omkostninger pr. time til borgerstyret personlig assistance kan maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunalbestyrelsens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælp efter servicelovens § 83, ledsagelse efter servicelovens § 97 og afløsning og aflastning efter servicelovens § 84.

96. Tilskud til BPA beregnes normalt én gang årligt af kommunalbestyrelsen og reguleres årligt som følge af den almindelige løn- og prisregulering, eller ved andre generelle ændringer i grundlaget for udmålingen, ændringer (ferieloven, arbejdsmiljøloven etc.), eller i det grundlag, der er anvendt som udgangspunkt for fastsættelsen af tilskuddet til løn.

97. Det er ikke hensigten, at kommunalbestyrelsen skal foretage en løbende regulering af tilskuddet, da det forudsættes, at de budgetmæssige elementer udmåles med den tilstrækkelige rummelighed.

Hvis de forøgede omkostninger bundet i en ændring af borgerens hjælpebehov, skal kommunalbestyrelsen hurtigst muligt foretage en revurdering af borgerens behov og foretage en ny beregning af tilskuddet, jf. vejledning revurdering af hjælpebehovet.

Borgeren eller tilskudsmodtageren, når tilskuddet udbetales efter § 95, stk. 3, skal hurtigst muligt orientere kommunalbestyrelsen om ændrede forhold med betydning for ordningen, som fx ændringer i borgerens hjælpebehov betydning for behovet for hjælpere med særlige kvalifikationer, der gør det nødvendigt at regulere tilskuddet.

Kapitel 11

Regnskab og tilbagebetaling

98. Der skal udarbejdes et årligt regnskab for tilskud efter §§ 5-9 for den enkelte modtager af BPA. Kommunalbestyrelsen skal på baggrund af regnskabet påse, at tilskuddet er anvendt i overensstemmelse med formålet §§ 95, 96 og 96 a om tilskud til BPA.

Regnskabet skal kunne sammenholdes med det budget, der er lagt for de elementer af det kontante tilskud, der udbetales på baggrund af et budget. Derudover skal der årligt udarbejdes et regnskab for udmålte og forbrugte over udmålte og forbrugte timer skal medvirke til at sikre, at borgeren har modtaget den udmålte hjælp til dækning af det konkrete behov.

99. Regnskabet udarbejdes normalt af arbejdsgiveren, og indsendes efter nærmere aftale til borgerens bopælskommune en gang årligt. Hvis borgeren har overført tilskuddet til en forening eller en privat virksomhed, vil disse varetage opgaven med at udarbejde regnskab for ordningen.

Hvis borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, og kommunalbestyrelsen varetager lønadministration af ordningen, skal regnskabet dog udarbejdes af kommunalbestyrelsen.

100. Regnskabet omfatter ikke den del af tilskuddet, der udbetales direkte til borgeren til dækning af de andre omkostninger, der er forbundet med BPA, jf. bekendtgørelsens § 10. Borgeren skal dermed ikke aflægge re dokumentation for afholdte udgifter hertil, da dette beløb blandt andet skal dække de mindre og mere udefinerbare omkostninger ved at modtage hjælp i form af BPA. Der henvises til punkterne 90-91.

101. Tilskud til eventuelt uforbrugte timer skal som udgangspunkt tilbagebetales til kommunalbestyrelsen. Der henvises dog til punkt 103-104 om opsparing af timer.

102. Tilskud, der ikke anvendes i overensstemmelse med formålet efter §§ 95, 96 og 96 a, skal tilbagebetales til kommunalbestyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 16. Den enkelte borger kan ikke anvende midler bevilget til BPA

sikre, at borgerne kan planlægge og opspare timer til fx ferie, kurser, familiesammenkomster, sportsaktiviteter eller lignende.

Det er dermed normalt kun, når borgeren ikke har behov for at opspare og overføre timer, at kommunalbestyrelsen kan modregne tilskud til ubrugte timer i førstkomende udbetaling.

Kommunalbestyrelsen skal dog ved større opsparing af timer hos den enkelte borger være opmærksom på, om den tildelte hjælp er i overensstemmelse med borgerens behov. Kommunalbestyrelsen kan derfor, som et led borgeren får den fornødne hjælp, anmode om oplysninger om den faktiske hjælp, borgeren modtager, fx i form af kop i af hjælpernes timesedler.

Afsnit VI

Ophør, dødsfald, flytning over kommunegrænse og BPA i udlandet

Kapitel 12

Ophør af borgerstyret personlig assistance

Serviceoven:

§ 96 c. Hvis en borger, der modtager tilskud efter §§ 95 og 96 dør, bortfalder tilskuddet ved udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen dækker dog eventuelle udgifter til hjælpere i minimum en måned efter udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket.

Stk. 3. Indenrigs- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om udbetaling.

105. Med serviceovens § 96 c fastsættes der nærmere regler om ophør af BPA i tilfælde af dødsfald. Reglerne indebærer, at kommunalbestyrelsen dækker udgifter til hjælpere i minimum en måned efter udgangen af dødsfaldet er sket. Herved sikres både hjælpere, nærtstående, foreninger eller virksomheder klare regler for, hvornår udbetalingen af tilskud ophører i forbindelse med dødsfald.

106. Kommunalbestyrelsen bør sikre et rimeligt varsel, hvis der træffes afgørelse om frakendelse af BPA-ordning til en borger. Dette er for at sikre, at borgeren har mulighed for at afvikle ordningen, og herunder opstillet nærtstående, foreningen eller den private virksomhed eller selv at opsiges hjælpere. 3 måneder kan være et rimeligt varsel.

I nogle situationer, vil det dog være nødvendigt, at ordningen standses øjeblikkeligt, fx hvis hensynet til borgeren nødvendiggør dette. I denne situation bør kommunalbestyrelsen dække eventuelle udgifter i opsigelsesperioden. Det bør i den forbindelse fastsættes nærmere rammer herfor i aftalerne mellem henholdsvis borger og forening eller virksomhed og kommune og forening, virksomhed eller nærtstående om varsling i forbindelse af BPA som følge af eksempelvis flytning til plejebolig eller ved ophør af andre grunde.

Hvis flytning eller ophør sker hurtigere end opsigelsesvarslene i aftalerne har taget højde for, eksempelvis som følge af hurtig forværring af borgerens helbredstilstand, der medfører, at borgeren ikke længere kan varetage mv. af hjælpere med den fornødne hjælp, vil kommunalbestyrelsen normalt dække de udgifter, der er forbundet med afviklingen af ordningen.

107. Ved ophør tilbagebetales evt. ubrugte midler til kommunalbestyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 16.

108. Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en BPA-ordning skal ophøre, skal kommunen inddrage borgeren i denne afgørelse, da borgeren har indrettet sin tilværelse i forhold til sin BPA-ordning. Der henvises til Principafgørelse R-4-07. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, om der ved ophør af en BPA-ordning skal udarbejdes en handleplan jf. serviceovens § 141 for den fremtidige indsat Ankestyrelsens Principafgørelse C-12-05.

109. Hjælp efter §§ 95 og 96 er en kommunal opgave, og i tilfælde, hvor borgeren ikke modtager den nødvendige hjælp, vil ansvaret for levering af hjælpen påhvile kommunalbestyrelsen.

Kapitel 13

Flytning over kommunegrænse

Serviceoven:

§ 96 b. Flytter en person fra en kommune, der udbetaler tilskud efter §§ 95 eller 96, skal den hidtidige opholdskommune, uanset reglerne i § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fortsætte udbetalingen af tilskud, indtil den nye opholdskommune har truffet afgørelse om tilskud efter §§ 95 eller 96.

Stk. 2. Har en kommune udbetalt tilskud efter stk. 1, har kommunen krav på refusion herfor fra den nye opholdskommune. Refusionskravet omfatter tilskud, som den hidtidige opholdskommune har betalt efter borgerens flytning fra den tidligere opholdskommune og frem til datoen for den nye opholdskommunes afgørelse.

110. Med serviceovens § 96 b, fastsættes der særlige regler for udbetaling af tilskud til BPA efter serviceovens §§ 95 eller 96, når borgeren flytter over en kommunegrænse.

I denne situation skal den hidtidige opholdskommune fortsætte udbetalingen af det kontante tilskud efter §§ 95 eller 96, indtil den nye opholdskommune har truffet en afgørelse i forhold til borgeren.

Hensigten med bestemmelsen er at sikre, at også borgere, der modtager hjælp i form af BPA, reelt har mulighed for at flytte over kommunegrænser, fx i forbindelse med jobskifte, og at sikre det nødvendige økonomiske grundlag af hjælpere, indtil den nye opholdskommune har truffet en ny afgørelse.

111. Den hidtidige opholdskommune har krav på refusion i perioden fra borgerens flytning og frem til datoen for den nye opholdskommunes afgørelse.

Kapitel 14

Borgerstyret personlig assistance i udlandet

112. Kontante tilskud efter serviceovens §§ 95 og 96 kan, i det omfang personen er omfattet af forordning (EØF) 1408/71, medtages inden for forordningens område. Det gælder fx arbejdstagere og selvstændige studerende mv.

113. BPA efter serviceovens § 96 er desuden omfattet af bekendtgørelse nr. 1128 af 13. november 2006 om ydelser efter lov om social service under midlertidigt ophold i udlandet, og tilskuddet til BPA kan derfor medtalt det område, der er omfattet af forordning (EØF) 1408/71, i det omfang bekendtgørelsen giver mulighed herfor.

Kommunalbestyrelsen skal efter udlandsbekendtgørelsen foretage en konkret og individuel vurdering af formålet med opholdet. Det gælder fx, hvis opholdet er begrundet i arbejdsforhold, udviklingsarbejde (j Principafgørelse C-55-05), behandling, samkvem med børn eller andre særlige forhold.

Kortvarige ferieophold

114. Efter udlandsbekendtgørelsens § 4 kan der ved kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet, når borgeren efter serviceovens § 96.

Det gælder fx, at der efter en konkret vurdering kan ydes ekstra hjælpertimer, ud fra en vurdering af, om særlige forhold, herunder begrænset adgang til arbejdsredskaber på feriestedet, kan medføre, at personlig og praktisk hjælp er nødvendig. I særlige tilfælde kan det også være nødvendigt at yde tilskud til to hjælpere samtidig under ferieophold, fx til forflytning af borgeren, ligesom der efter en konkret vurdering i særlige tilfælde kan dækkes ved kortvarige ferieophold.

Ankestyrelsen har i Principafgørelser C-16-00 og C-17-06 fastlagt en praksis for, at kortvarige ferieophold kan have en varighed på to uger. Der kan desuden henvises til Ankestyrelsens Principafgørelser C-41-00 og C-31-01, at der skal ses på borgernes samlede situation ved vurderingen af, om borgeren er omfattet af muligheden for hjælp efter udlandsbekendtgørelsens § 4.

Afsnit VII

Forholdet til andre bestemmelser i serviceoven og anden lovgivning

personlig og praktisk hjælp.

Når kommunalbestyrelsen udmåler hjælp i form af et kontant tilskud til BPA, vil det normalt være udgangspunktet, at tilskuddet dækker behovet for personlig og praktisk hjælp i hjemmet. Der er dog ikke noget til hinc hjælpen ydes som naturalhjælp af kommunen eller en af kommunalbestyrelsen godkendt privat leverandør, i det omfang borgeren ønsker denne løsning jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C-13-07.

Hvis en del af hjælpbehovet dækkes i form af naturalhjælp (i form af hjemmehjælp leveret af kommunen eller en privat leverandør), skal kommunalbestyrelsen tage højde herfor i udmålingen af hjælpen efter §§ 95 eller 96 Servicelovens § 83 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Vejledning nr. 94 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Afløsning og aflastning – servicelovens § 84

116. Efter servicelovens § 84 skal kommunalbestyrelsen tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Efter samm kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.

Hjælp i form af et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere udelukker ikke, at der efter en konkret vurdering kan ydes hjælp efter servicelovens § 84, hvis der er et ønske herom. Kommunalbestyrelsen skal dog ove bevilget tilskud. Der henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-21-06. Hjælp i form af et kontant tilskud vil desuden efter en konkret vurdering kunne medtages i forbindelse med et aflastningsophold, jf. Ankestyrelsen C-54-01.

Serviceelovens § 84 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Vejledning nr. 94 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Socialpædagogisk bistand mv. – servicelovens § 85

117. Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 85 tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fy funktionsevne.

Hjælp efter § 85 kan ikke ydes i form af et kontant tilskud til hjælp, som borgeren selv ansætter.

Der er ikke noget til hinder for, at personer, som modtager hjælp i form af BPA efter servicelovens §§ 95 og 96, samtidig kan modtage hjælp efter servicelovens § 85, herunder eventuelt efter en konkret vurdering op forbundet med en BPA.

Serviceelovens § 85 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Vejledning nr. 94 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Eget valg af hjælper – servicelovens § 94

118. En person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, kan vælge selv at udpege en person til at udføre den personlige og praktiske hjælp. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som kontrakt med personen om omfang og indhold af opgaverne mv.

Serviceelovens § 94 kan være et alternativ til personer, som ikke har et helt så omfattende behov for hjælp, som er forudsat for personkredsen for servicelovens §§ 95, stk. 2, 95, stk. 3 eller 96. Serviceelovens § 94 kan alternativ, når den borger, der har behov for hjælp, ikke kan varetage de opgaver, der er forbundet med at være daglig leder for hjælperne.

Anvendelsen af servicelovens § 94 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Vejledning nr. 94 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Servicebevis – servicelovens § 94 b

119. Kommunalbestyrelsen kan efter § 94 b, jf. lov nr. 314 af 28. april 2009, vælge at etablere en ordning, der giver borgere, der er visiteret til hjælp eller støtte efter § 83, mulighed for at vælge et servicebevis. Servicebev adgang til, at den pågældende borger selv ansætter en person eller indgår aftale med en virksomhed om at udføre opgaverne.

Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om, hvilke ydelseskategorier der skal omfattes af ordningen.

I det omfang kommunalbestyrelsen vælger at anvende reglerne om servicebevis, kan servicelovens § 94 b være et alternativ til reglerne om BPA, når borgeren ikke har et helt så omfattende behov for hjælp, som er forudsat 95, stk. 3, eller 96.

Reglerne om servicelovens § 94 b er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Vejledning nr. 94 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Ledsageordning – servicelovens § 97

120. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Hvis borgeren er vis ved det fyldte 67. år, bevares retten til ledsagelse også efter det 67. år.

Ledsagelse kan ydes i form af et kontant tilskud til en ledsager, som den pågældende selv antager.

Ledsagelse kan ydes til borgere, der modtager tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95. Borgere, der modtager BPA efter servicelovens § 96, forudsættes at få hele behovet for ledsagelse udmålt efter denne

Reglerne om servicelovens § 97 om ledsagelse er nærmere beskrevet i bekendtgørelse om ledsagelse samt i Vejledning om særlig støtte til voksne (Vejledning nr. 96 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Serviceelovens § 100

121. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 og 65 år, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fy funktionsevne, der har opsat udbetalingen af folkepension efter § 15 a i lov om social pension.

Personer, der modtager pension efter § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, er ikke berettiget til merudgiftsydelse, med mindre de samtidig er bevilget en BPA-ordning efter servic Det er en betingelse, at merudgiften er en følge af den nedsatte funktionsevne, og at merudgiften ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at udgifter til håndsrækninger til fx havearbejde, malerarbejde og andre større vedligeholdelsesarbejder ikke er omfattet af reglerne om udmåling af tilskud efter servic omfang, borgeren er omfattet af personkredsen for reglerne om merudgiftsydelse, vil udgiften hertil derfor efter en konkret vurdering kunne ydes efter servicelovens § 100. Der kan henvises til Ankestyrelsens Principafgørelse C-12-05 og C-29-06.

I forhold til reglerne om dækning af borgerens andre omkostninger, der følger af at have hjælpere i og udenfor hjemmet, jf. bekendtgørelsens § 10, skal kommunalbestyrelsen være opmærksom på forholdet til merud; udmålingsbekendtgørelsens § 10 dækkes de direkte og indirekte omkostninger, der følger af at have hjælpere i hjemmet. Det kan fx omfatte ekstraudgifter til el, vand og varme til hjælperne, ekstra entré- eller befordringsu annoncering mv.

Udmålingsbekendtgørelsens § 10 omfatter dog ikke udgifter til flytning mv., der er en følge af funktionsnedsættelse, og herunder ekstraudgifter til husleje, lån mv. ved flytning som følge af funktionsnedsættelsen. Disse ud som hidtil dækket efter servicelovens § 100, for borgere omfattet af personkredsen for denne ydelse, eller servicelovens § 116.

Udgifter til lovpligtige og andre nødvendige forsikringer af hjælperne dækkes efter bekendtgørelsens § 6.

Reglerne om servicelovens § 100 om merudgifter er nærmere beskrevet i bekendtgørelse om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse samt i Vejledning om særlig støtte til voksne (Vejledning nr. 96 af 5. decembe ændringer).

Boligindretning/boligskit

122. Efter servicelovens § 116 skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til indretning af bolig til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når denne indretning er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet for den pågældende. Boligindretning kan fx være, at der fjernes dørtrin, opsættes rampe eller lift eller en ændring af badeværelse.

I ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen desuden yde hjælp til dækning af udgifter til anskaffelse af en anden bolig, hvis der ikke kan anvendes en anden bolig, som dækker borgerens behov.

Pasning af nærtstående – servicelovens § 118

123. Kommunalbestyrelsen kan ansætte en person til pasning i hjemmet af en nærtstående med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse og herunder uhelbredelig lidelse. række betingelser til ordningen.

Den eller de personer, der skal udføre pleje og pasningsopgaverne, ansættes af kommunen.

Reglerne om pasning af nærtstående kan være et alternativ til reglerne om BPA efter servicelovens §§ 95 og 96, fx når det ikke er afklaret, om der vil være et varigt hjælpebehov, eller når en pårørende ønsker at afklare, om lyst til at påtage sig pasningsopgaven på længere sigt.

Serviceelovens § 118 er nærmere beskrevet i Vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv. (Vejledning nr. 94 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Handleplaner – serviceloven § 141

124. Kommunalbestyrelsen skal som led i indsatsen til personer under 65 år med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med alvorlige sociale problemer m.fl. tilbyde at udarbejde en handleplan vurderingen skal der tages hensyn til borgerens ønske om en handleplan samt karakteren og omfanget af indsatsen.

Formålet med handleplanen er at tydeliggøre målet med indsatsen, at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats og at tydeliggøre forpligtelsen for alle involverede personer, instanser og forvaltningsgrene udarbejdelse af en handlingsplan til at styrke borgerens indflydelse.

I forbindelse med standsning af en BPA-ordning skal der udarbejdes en handleplan, der beskriver formålet med den fremtidige indsats jf. Ankestyrelsens Principafgørelser C-12-05 og C-29-06. Udarbejdelsen af en h konkrete tilfælde være garantiforskrift for borgeren, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C-12-05. En manglende handleplan kan medføre, at kommunens afgørelse må anses for ugyldig, jf. Ankestyrelsens Principafgørelse C Udarbejdelse af en handlingsplan kan i særlig grad være relevant at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter § 95 i sammenhæng med andre ydelser i serviceloven, eller ved ophør af en BPA-ordning, hvor der herved kan : hånd om borgerens behov for hjælp.

Reglerne om handleplaner i servicelovens § 141 er nærmere beskrevet i Vejledning om formål og andre generelle bestemmelser i serviceloven (Vejledning nr. 93 af 5. december 2006 med senere ændringer).

Afsnit VIII

Forholdet til anden lovgivning

§ 2, stk. 3. Det vil sige, at alene arbejdsmiljølovens bestemmelser vedrørende arbejdets udførelse, tekniske hjælpemidler mv. gælder for dette arbejde.

Hvor arbejdet er af mere medicinsk eller professionelt plejende karakter, herunder injektionsgivning, overvågning og hjælp til bad med brug af lift, er der ikke tale om arbejde, der normalt udføres i arbejdsgivers private husholdning.

I disse tilfælde vil arbejdet være omfattet af hele arbejdsmiljøloven, herunder fx også pligten for arbejdsgiveren til at udarbejde APV, reglerne om fx arbejdstid og arbejdsstedets indretning. Det samme gælder, hvis kommunen selv er tilrettelægger, instruktion og tilsyn, at arbejdsgiveransvaret påhviler kommunen i stedet for den handicappede.

Hvis tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed, er disse som arbejdsgivere ansvarlige for overholdelse af hele loven, det vil sige fx også reglerne om arbejdstid, arbejdsstedets indretning, arbejds sikkerhedsorganisation. Hvis den handicappede som arbejdsleder derimod tilrettelægger hjælpernes arbejde og har den reelle indflydelse på hjælpernes arbejdsmiljøforhold, herunder udøver instruktionsbeføjelsen, så kan arbejdet efter arbejdsmiljøloven efter en konkret vurdering fortsat påhvile den handicappede, uanset om tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed.

126. Det er efter lov om arbejdsmiljø arbejdsgiveren, der skal vurdere, om forholdene i det enkelte tilfælde er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige. Ændringer skal ses i sammenhæng med borgerens situation og behov for at inddrage særlige fagpersoner. Hvis det ikke er muligt eller rimeligt at gøre indretningen af arbejdsstedet forsvarligt, skal arbejdsgiveren træffe andre forholdsregler, så arbejdet kan udføres på forsvarlig måde i hvert enkelt tilfælde ud fra en konkret afvejning af de hensyn, der ligger bag lovgivningen på disse to områder.

127. Når en person skal forflyttes og plejes skal dette foregå på en for hjælperen forsvarlig måde. Arbejdet skal kunne udføres på en måde, så der kan arbejdes i hensigtsmæssige arbejdsstillinger, og uden at der foretages tilsyn eller anden manuel håndtering, der indebærer risiko for helbreds-skade.

En del fysiske arbejdsmiljøproblemer kan afhjælpes ved, at boligen indrettes hensigtsmæssigt, fx således at det bliver muligt at anvende tekniske hjælpemidler.

Vurdering af, hvornår der skal bruges tekniske hjælpemidler, kan foretages ud fra Arbejdstilsynets At-vejledninger D.3.3. Forflytning, løft og anden manuel håndtering af personer og D.3.1. Løft, træk og skub. Der henvises til 127 om arbejdsredskaber og bilag 4.

Der kan i nogle situationer også være behov for at ændre tilrettelæggelsen af arbejdet, fx således at der er to personer til at udføre arbejdet.

Særligt i forhold til arbejdstidsregler for servicelovens § 95, stk. 3

128. Efter servicelovens § 95, stk. 3, i det omfang den nærtstående selv varetager plejeopgaverne, vil denne person ikke være omfattet af EU reglerne om maksimal arbejdstid (arbejdstidsdirektivet), idet han eller hun ikke efter Beskæftigelsesministeriets definition.

Kapitel 17

Andre forhold vedrørende arbejdsmiljø

Arbejdsredskaber

129. For at understøtte, at BPA sker i overensstemmelse med fx arbejdsmiljøreglerne, kan det være hensigtsmæssigt eller nødvendigt, at hjælperne anvender arbejdsredskaber i forbindelse med arbejdet.

Det er vigtigt, at der skelnes mellem personlige hjælpemidler, der er tilvejebragt af hensyn til den borger, der har brug for hjælp og arbejdsredskaber, der er tilvejebragt af hensyn til personalets arbejdsforhold. I nogle tilfælde, som gør borgeren mere selvhjulpeløs, dog også kunne fungere som arbejdsredskaber for hjælperne. Det er derfor nødvendigt, at der ses samlet på forholdene hos borgeren.

Det vil som udgangspunkt være arbejdsgiverens ansvar at tilvejebringe de nødvendige arbejdsredskaber, der anvendes i hjemmet. Udgiften hertil skal derfor indregnes i tilskuddet til BPA, jf. bekendtgørelsens § 7.

130. Arbejdsmiljørelaterede redskaber/hjælpemidler vil ofte være møbler, lifte eller installationer, der er mere eller mindre stationære, som skal være fast til stede hos borgeren. Dette gælder også, når borgeren vælger at overtage nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Af hensyn til borgeren kan det derfor være hensigtsmæssigt, at redskaberne ejes og installeres af en central instans, der tilbyder at udleje eller lease redskaberne til den nærtstående, forening eller virksomhed. Hermed skabes der begrænsede gener, modtageren vil opleve, ved at hjælpemidlerne/redskaberne skal udskiftes, hvis brugeren vælger at skifte leverandør, eller hvis borgerens tilstand ændrer sig.

Hjælpemidler

131. I modsætning til arbejdsmiljørelaterede hjælpemidler, som arbejdsgiveren har ansvaret for, vil det være de kommunale myndigheder, der har ansvaret for at fremskaffe og finansiere personlige hjælpemidler efter servicelovens § 112.

Arbejdsmiljøvurdering

132. Den enkelte arbejdsgiver kan bruge en arbejdsmiljørådgiver som konsulent til at løse evt. arbejdsmiljøproblemer. Se www.arbejdstilsynet.dk for en liste over godkendte arbejdsmiljørådgivere.

Arbejdspladsvurdering (APV)

133. En arbejdsgiver har efter arbejdsmiljøloven pligt til at udarbejde en APV, med mindre der er tale om arbejde i arbejdsgivers private husholdning jf. arbejdsmiljølovens § 2, stk. 2, nr. 1. Det betyder, at arbejdsgiveren skal udarbejde en skriftlig APV af sikkerheds- og sundhedsforholdene på arbejdspladsen under hensyntagen til arbejdets art, de arbejdsmetoder og arbejdsprocesser, der anvendes. Arbejdspladsvurderingen skal være skriftlig, kortlægningen er frie.

Arbejdspladsvurderingen skal være tilgængelig for alle i arbejdsområdet. Medarbejderne og/eller sikkerhedsorganisationen skal medvirke. Det skal angives, hvem der har ansvaret for opfølgningen.

134. Der skal udarbejdes en arbejdspladsvurdering mindst hvert 3. år samt, hvis der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoderne og arbejdsprocesserne, og ændringerne kan have betydning for arbejdsmiljøet.

Branchearbejdsrådgivning

135. Branchearbejdsrådgivningen (BAR Social og Sundhed (SOSU)) har erstattet det tidligere branchesikkerhedsråd for social- og sundhedsvæsenet (BSR 11). BAR Social og Sundhed er oprettet efter lov om arbejdsmiljø for at løse sikkerheds- og sundhedsspørgsmål inden for social- og sundhedsområdet. Rådet giver oplysninger og vejledning om de regler og bestemmelser, der gælder på dette område. Der henvises til Bilag 4.

Kapitel 18

Forhold til pensionslovgivning

Reglerne om bistands- og plejetillæg

136. Efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. kan der ydes bistands- eller plejetillæg. Reglerne omfatter personer, der er tilkendt førtidspension efter de før 1. januar 2003.

For at tilkende bistands- eller plejetillæg skal der foreligge et behov for personlig bistand af andre eller et behov for vedvarende pleje eller tilsyn. Tillægget skal dække udgifter, som normalt er forbundet med den fornødne pleje. Der kræves ikke dokumentation for, at der foreligger udgifter.

Vedvarende bistands- og plejebestand hos personer, som er tilkendt førtidspension, skal som udgangspunkt dækkes efter pensionsloven. Kontante ydelser til dækning af plejebestand efter serviceloven er subsidiære i forhold til førtidspensionsloven.

Bistandstillæg

137. Bistandstillæg kan tilkendes, når funktionsnedsættelsen bevirker, at ansøgeren stadig må have personlig bistand af andre, eller når funktionsnedsættelsen består i blindhed eller stærkt svagsynethed. Det behov, som beregnet til at dække, er bistand til personlige fornødheder, som fx hjælp til personlig hygiejne, bistand i forbindelse med måltider, af- og påklædning og toiletbesøg.

Plejetillæg

138. Plejetillæg kan tilkendes, når funktionsnedsættelsen bevirker, at ansøgeren må have vedvarende pleje eller tilsyn, som nødvendiggør andres stadige nærværelse.

Forholdet mellem udmåling til BPA og bistands- og plejetillæg

139. Da BPA-ordningen også kan gives til modtagere af førtidspension, må det ved fastsættelse af hjælpen i hvert enkelt tilfælde vurderes, i hvilket omfang et tilkendt bistands- eller plejetillæg skal indgå ved udmåling af BPA.

Bistands- og plejebestand skal som udgangspunkt dækkes efter pensionslovgivningen. Kontant ydelser efter serviceloven er subsidiære i forhold til ydelser efter pensionsloven. Kommunen skal derfor vurdere, om der kan tilkendes pleje- eller bistandstillæg ved beregningen af det beløb, der udbetales til BPA, således at det samme behov ikke bliver dækket to gange.

Størrelsen af fradraget skal altid beregnes ud fra en konkret vurdering, og afhænger af, hvilke behov den pågældende forudsættes at skulle dække med pleje- eller bistandstillægget uden for BPA-ordningen. I enkelte tilfælde kan der være behov for pleje- eller bistandstillægget på grund af pleje- eller bistandstillægget. Det kan fx være tilfældet, hvis der er behov for at dække mange vanskeligt definerbare småfunktioner ved siden af BPA-ordningen. Der kan henvises til Ankestyrelsens Praksis 28-03, P-21-05, P-27-03 og 69-09 og 74-09.

Reglerne om bistands- og plejetillæg er nærmere beskrevet i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. (Vejledning nr. 54 af 31. august 2007).

Kapitel 19

Anden lovgivning under Beskæftigelsesministeriet

Personlig assistance

140. Personer, som har arbejde, kan, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, have BPA-ordning til at dække pleje-, overvågnings- og ledsagebehovet også i arbejdstiden under forudsætning af, at hjælperne kun dækker de nødvendige funktioner. Der kan efter § 96 ikke ydes hjælp til at varetage arbejdsfunktioner.

141. Efter Beskæftigelsesministeriets lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v. kan der ydes personlig assistance til at bistå personer med nedsat funktionsevne med de praktiske arbejdsfunktioner, som følger af arbejdet.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet

142. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på reglerne i lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet i forbindelse med vejledning af borgeren, fx i forbindelse med igangsættelse af nye BPA-ordninger.

Da ansættelsesforholdet for hjælpere i BPA-ordninger adskiller sig væsentligt fra gengse ansættelser på grund af opgavernes art, er der med afgørelse nr. 92 af 13. oktober 2005 givet dispensation til, at borgere, der med servicelovens § 96, har ret til at lægge vægt på ansøgerens alder, således at personen kan søge efter hjælpere, der aldersmæssigt svarer til vedkommende selv. Der henvises til bilag 2.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet omfatter, at der ikke må forskelsbehandles på grund af fx religion, tro, politiske overbevisninger, seksuel orientering m.v.

Sygedagpenge

143. Som arbejdsgiver er man forpligtet til at udbetale sygedagpenge til den ansatte i de første 21 dage af sygefraværet, medmindre lønmodtageren efter overenskomsten er berettiget til løn under sygdommen. For at man som forpligtet til at udbetale sygedagpenge i denne periode, skal lønmodtageren have været ansat hos arbejdsgiveren i de seneste 8 uger før sygefraværet og i denne periode have været beskæftiget i mindst 74 timer (beskæftiget til arbejdsgiveren). Efter arbejdsgevterperioden modtager den sygemeldte lønmodtager sygedagpenge fra kommunen, hvis beskæftigelseskravet i forhold til kommunen er opfyldt.

Der henvises til lov om sygedagpenge.

Barseldagpenge

144. Lønmodtageren er berettiget til barseldagpenge fra kommunen, hvis beskæftigelseskravet, jf. punkt 143 i forhold til kommunen er opfyldt, på det tidspunkt, hvor den pågældende går fra på barsel.

Boligtøttereglerne

145. Arealgrænsen efter § 12, stk. 2 (65 m² bruttoetageareal), forøges med 10 m² bruttoetageareal, såfremt nogen af husstandsmedlemmerne er stærkt bevægelseshæmmede, og boligen er egnet herfor. For hver af de husstanden medregnes m²-udgiften for 20 m² på samme måde som for husstande uden stærkt bevægelseshæmmede personer.

Det er ikke en betingelse for at forøge arealgrænsen, at boligen er specielt indrettet med henblik på bevægelseshæmmede, blot den er egnet. Der stilles heller ikke krav om, at boligudgiften skal være specielt høj, for at bringes i anvendelse. Der kan ikke gives en udtømmende opregning af, hvilke indretningsmæssige foranstaltninger, der skal være til stede, for at de særlige regler om bevægelseshæmmede finder anvendelse. Afgørelsen h konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Ved bedømmelsen af, om en person kan anses for at være bevægelseshæmmed i lovens forstand, skal der typisk lægges vægt på, om den pågældende har en funktionsnedsættelse af motorisk art, som medfører, at de vanskeligt kan bevæge sig uden hjælpemidler som kørestol eller lignende og derfor kan have behov for en større bolig. En person, der kan bevæge sig uden hjælpemidler, som fx en blind, vil således typisk ikke have behov i indretning af boligen. Som et eksempel på et hjælpemiddel, der på linie med kørestol kan berettige til en forøget boligstøtte efter reglerne for stærkt bevægelseshæmmede, kan nævnes personløft/lift til brug i fx badeværelse alene benytter rollator som hjælpemiddel, vil som udgangspunkt ikke kunne betragtes som stærkt bevægelseshæmmed.

Afgørelsen af, om en person kan betragtes som stærkt bevægelseshæmmed efter boligstøtteleven må imidlertid bero på en konkret, individuel vurdering i det enkelte tilfælde, hvor ikke alene den faktiske brug af et hjælpemiddel men hvor der lægges vægt på en helhedsvurdering af ansøgerens fysiske tilstand og behov for hjælpemidler til at komme omkring i boligen.

Boligtøtte til modtagere af døgnhjælp efter § 96 i lov om social service

146. Er et husstandsmedlem tilkendt døgnhjælp efter § 96 i lov om social service, forøges det medregnede bruttoetageareal fra 1. januar 2000 med 10 m².

For svært bevægelseshæmmede, der har fået bevilliget døgnhjælp, vil arealgrænsen herefter udgøre 85 m². For modtagere af døgnhjælp, der ikke er svært bevægelseshæmmede, udgør arealgrænsen 75 m².

Ved vurderingen af, om en tilbudt hjælp er døgnhjælp, kan der henvises til punkt 28 om udmåling af hjælp. Det fremgår heraf, at døgnhjælp kan omfatte flere eller færre timer end 24 timer pr. døgn.

Det følger af vejledningens punkt 34, at der ikke er noget til hinder for, at den pågældende får udmålt et mindre antal timer, hvis han/hun ønsker det. Det kan fx være på grund af et ønske om at være alene nogle timer, eller i fx kan og vil påtage sig hjælpefunktionerne i nogle timer.

Om modtagere af døgnhjælp kan frasige sig hjælp i et større antal timer af døgnet og alligevel være at betragte som døgnhjælpsmodtagere, vil bero på en konkret vurdering af den enkelte handicappedes behov, og om det er at hjælperen skal kunne overnatte eller opholde sig i boligen om natten.

Medhjælperloven

147. Medhjælperloven (lov om visse arbejdsforhold i landbruget m.v.) kan finde anvendelse i forbindelse med BPA-ordninger. Loven omfatter primært ufaglært arbejdskraft, der f.eks. udfører husligt arbejde i hjemmet, og både kost og logi som en del af lønnen. Ved husligt arbejde er der hovedsageligt tale om rengøring, køkkenarbejde, børnepasning mv. Loven har til formål at beskytte og sikre den omfattede lønmodtagergruppe en række minimum ansættelsesforhold. Loven indeholder f.eks. regler om ansættelsesforholdets varighed, kost og logi, ferie, sygdom og tilskadekomst samt regler om ophør af arbejdsforholdet.

Hjælper og arbejdsgiveren kan skriftligt aftale, at loven ikke finder anvendelse, så længe loven ikke fraviges til ugunst for lønmodtageren.

Virksomhedsoverdragelsesloven

148. Kendskab til virksomhedsoverdragelsesloven vil alene være af relevans for borgere, der har haft arbejdsgiveransvaret i en BPA-ordning, men på et tidspunkt ønsker at indgå aftale med en nærtstående, en foret virksomhed om, at den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed modtager tilskuddet og overtager arbejdsgiveransvaret. I så fald er der i særlig grad grund til at være opmærksom på virksomhedsoverdragelseslovens overdragelsespligt til at give underretning om overdragelsen.

Kapitel 20

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Respirationsbistand

149. I næsten alle situationer vil borgere allerede i forvejen modtage hjælp, når man bliver respiratorbruger, oftest i form af hjælp efter servicelovens §§ 83, 95 eller 96 eller for personer under 18 år efter § 41.

Når der er tale om mennesker med en respirationsinsufficiens, som på grund af særligt apparatur har behov for overvågning, ydes denne som respirationsbistand, betalt af sygehusvæsenet, jf. Cirkulære behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet. (Cirkulære nr. 149 af 21. december 2006).

Det er samtidig sygehusvæsenet, der har ansvaret for den hjælp, der ydes som respirationsbistand. Sygehusvæsenet har derfor ansvaret for oplæring af respirationshjælper og fører tilsyn med respirationshjælperen.

Deling af udgifter

150. Sundhedsministeriet (nu Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse) og Socialministeriet (nu Indenrigs- og Socialministeriet), har udsendt to fælles skrivelser af 14. januar 1993 og 14. juni 1996. Skrivelserne præciserer hvor hjælpetimerne overlapper hinanden, således at der er behov for begge former for hjælp samtidig, og hjælpen kan ydes af én person, kan kommune og region indgå aftale om at dele udgifterne til disse overlappende regionen/sygehuset og den pågældende kommunalbestyrelse afholder hver 50 % af udgifterne. Det skal dermed understreges, at der er tale om en frivillig aftale.

Hensigten med skrivelserne er at minimere ressourcenspild og fastsætte retningslinier, der sikrer, at både kommuner og regioner får del i den afledte besparelse, når hjælpen kan ydes af en person. Samtidig er det intentionen til borgeren tilrettelægges på en måde, så borgeren får mulighed for størst mulig livskvalitet og for at leve et selvstændigt liv.

De retningslinier, der fremgår af skrivelserne, er:

- 1) Sygehuset/regionen afholder udgiften til respiratorhjælper, der skal assistere ved respiratorbehandling af patienter, i de timer i døgnet, hvor respirator er nødvendig.
- 2) Kommunerne afholder udgiften til anden form for hjælp og pleje mv. til patienten efter den sociale lovgivning.
- 3) I de tilfælde, hvor hjælpetimer efter 1) og 2) overlapper hinanden, således at der er behov for begge former for hjælp samtidig, og hjælpen kan ydes af én person, deles udgiften til disse overlappende timer, således at regionen pågældende kommune afholder hver 50 % af udgifterne.

151. Ovennævnte principper har til formål at præcisere, hvem der skal betale for hvilke timer i de tilfælde, hvor en respiratorbruger samtidig har behov for den under 1) nævnte hjælp (respirator) og den under 2) nævnte praktisk hjælp, hjælp efter § 96), og hvor hjælpen i de timer, som er overlappende, kan bestrides af en person. Formålet er således at undgå dobbeltbemanding og at give en praktisk løsning vedrørende fordelingsproblemerne, som kan benyttes fremover.

Ved anvendelsen af principperne er det vigtigt at holde sig for øje, at der skal ses bort fra, hvorledes eventuel hjælp blev ydet, før patienten blev respiratorbruger.

152. De tilfælde, som især har givet anledning til usikkerhed om fordelingen af udgiften til personlige hjælpere, er, hvor en borger med funktionsnedsættelse har modtaget BPA efter § 96 til pleje, overvågning og ledelse af patienten. I den anledning skal følgende eksempler på fordeling af udgifter gives:

- 1)
  - a) En respiratorbruger har behov for respiratorbistand 24 timer i døgnet og samtidig 8 timers hjælp til ledsagelse, pleje m.m. Da de to slags hjælp overlapper hinanden med 8 timer og kan ydes af en person, skal regionen/sygehuset betale for 16 timer + halvdelen af overlappende timer i alt 20 timer, og kommunen skal betale for halvdelen af overlappende timer i alt 4 timer.
  - b) Timer herudover, hvor det er nødvendigt, at der er 2 personer tilstede fx til at løfte patienten mv., betales af kommunen.
- 2)
  - a) En respiratorbruger har behov for respiratorbistand 12 timer i døgnet og 16 timers hjælp til ledsagelse, pleje m.m. Hvis de to slags hjælp overlapper hinanden med 12 timer og kan ydes af en person, skal kommunen

- kræver tilstedeværelse af 2 personer, løses dette som i eksempel 1.b).
- 3) a) En respiratorbruger har behov for respiratorbistand 16 timer i døgnet og 8 timers hjælp til pleje og ledsagelse mm. Hvis de to slags hjælp overlapper hinanden med 8 timer og kan ydes af en person, skal regionen/sygehuset betale for 8 timer + halvdelen af overlappende timer i alt 12 timer og kommunen skal betale for halvdelen af overlappende timer i alt 4 timer. Hvis der ikke er nogen overlappings timer, idet hjælpen ydes i forlængelse af hinanden betaler regionen/sygehuset for 16 timer og kommunen for 8 timer.
- b) Hvis der herudover er behov for hjælp, som kræver tilstedeværelse af 2 personer, løses dette som i eksempel 1.b).

Den administrative tilrettelæggelse af betaling m.v. sker efter aftale mellem de to myndigheder. Det forudsættes i denne forbindelse, at udmålingen af de to myndigheders respektive betaling i de konkrete sager ikke forsinke borgeren til eget hjem.

153. Fastsættelsen af, hvor mange timer borgeren har behov for respiratorhjælp, foretages af en af de to landsdækkende sygehusafdelinger for respiratorinsufficiens på henholdsvis Århus Universitetshospital, Årl Righospitalet. Fastsættelsen af hvor mange timer borgeren har behov for anden form for hjælp og pleje mv. foretages af pågældende kommune i samarbejde med borgeren og eventuelt med inddragelse af den nødvendige vurderingen af borgerens hjælpebehov.

Det fremgår desuden af skrivelsen af 14. juni 1996, at det er det samlede pleje- og overvågningsbehov, der skal opgøres, uanset om den pågældende selv, fx ved pårørendes bistand, opfylder en del af behovet. De timer pårørende påtager sig plejeopgaverne skal medregnes i det samlede plejebehov. Når det samlede plejebehov i timer er opgjort, deles de timer, hvor borgeren også har behov for ventilatorbistand med sygehusvæsenet rimelighedsbetragtning om at eventuelle besparelser bør komme begge parter i aftalen til gode.

Skrivelserne er indsat som bilag 3 til denne vejledning.

154. Uanset om kommunalbestyrelsen og regionsrådet har indgået aftale om deling af udgifter til overlappende timer, skal det understreges, at det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for, at borgeren får den nødv serviceloven, og regionsrådet har ansvaret for ventilatoropgaverne efter sundhedsloven.

Annonceringspligt

155. Hvis regionen indgår rammeaftale med et bureau/virksomhed om at finde/ansættelse af egnede hjælpere, vil denne rammeaftale være omfattet af annonceringspligten, hvis værdien overstiger 500.000 kr.

I de situationer, hvor der både er behov for respiratorhjælpere og hjælp efter servicelovens bestemmelser (fx §§ 95 eller 96), er dette ikke en annonceringspligtig disposition. Dette gælder, når hjælpen til borgeren udb tilskud til ansættelse af de nødvendige hjælpere, hvor borgeren enten selv udvælger og ansætter hjælperne eller vælger at overføre tilskuddet til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, der herefter er arbejdsgiv

Udgifter i forbindelse med ferie

156. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har i forbindelse med konkrete henvendelser oplyst, at en borger alene har ret til sygehushjælp i hjemmet, og der er ikke hjemmel i sundhedslovgivningen til at betale ekstr rejsseudgifter og forplejning til sygehushjælpen, såfremt patienten ønsker at tage sin hjælp med ud af huset (fx på rejse). Lønudgiften betales dog normalt af sygehusvæsenet på samme vis, som hvis behandlingen foregik i borg

Eventuelle merudgifter ved ferier og lignende må derfor eventuelt dækkes af kommunalbestyrelsen, efter de gældende regler herfor i bekendtgørelsens § 8, servicelovens § 97, servicelovens § 100 eller i bekendtgørelse om y social service under midlertidige ophold i udlandet.

Kapitel 21

Undervisningsministeriet

Assistance i forbindelse med ungdomsuddannelser m.v. og videregående uddannelse/SPS

157. For elever og studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kan der søges kompenserende støtte for deres funktionsnedsættelse med specialpædagogisk støtte/bistand i medfør af lov om specialpæ videregående uddannelser (Lovbekendtgørelse nr. 210 af 1. marts 2007) samt bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v. (Bekendtgørelse nr. 873 af 1. september 2008).

Lov nr. 210 af 1. marts 2007 har til formål at sikre, at studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der er optaget på en videregående uddannelse, uanset funktionsnedsættelsen kan gennemføre en uddar andre studerende, jf. § 1, stk. 1. Støtten kan blandt andet gives som praktisk hjælp (personlig assistance), jf. § 3, stk. 2, litra 1.

Bekendtgørelse nr. 873 af 1. september 2008 giver institutioner mulighed for efter ansøgning at få tilskud til specialpædagogisk støtte til elever eller kursister, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættel svære vanskeligheder har behov for specialpædagogisk bistand for at gennemføre uddannelsen, jf. § 3, stk. 1. Støtten kan blandt andet gives i form af personlig assistance og sekretærhjælp, jf. § 5, nr. 1, litra 2.

Denne ordning (SPS-ordningen) administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, jf. lov nr. 210 af 1. marts 2007 § 1, stk. 2, samt bekendtgørelse 873 af 1. september 2008 § 1, stk. 2. Uddannelsessøgende skal alt deres uddannelsesinstitution med henblik på ansøgning om støtte.

Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte udmåler hjælp i forhold til uddannelse og varetager kontrakter med leverandører af denne hjælp. Det følger af disse kontrakter, at leverandøren ansætter de hjælpere og sekret assistancen, og leverandøren har således arbejdsgiveransvaret for de pågældende hjælpere. Styrelsens leverandør er opmærksom på, at en bruger af SPS tillige kan være bruger af personlig assistance på andre områder af daglig så vidt det er muligt, at etablere en helhedsorienteret løsning for den enkelte.

Indenrigs- og Socialministeriet, den 10. november 2009

Karen Ellemann

Bekendtgørelse om udmåling af tilskud til borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96

Bilag 1 indeholder bekendtgørelse nr. 1009 af 28. oktober 2009 om udmåling af tilskud til borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96.

Bekendtgørelsen er udeladt her, da den har været offentliggjort i Lovtidende A og findes i Retsinformation.

Afgørelse om dispensation fra forskelsbehandlingsloven ved ansættelse af handicaphjælpere

(Socialministeriets afgørelse af 13. oktober 2005)

Lovgivning afgørelsen vedrører

§ 6, stk. 2, i lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (Forskelsbehandlingsloven) (Lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005)

Sagsfremstilling

De Samvirkende Invalideorganisationer søgte om dispensation i henhold til forskelsbehandlingslovens § 6, stk. 2, således at personer med handicap ved besættelse af stillinger som handicaphjælper kan lægge vægt på ansøger Forskelsbehandlingsloven indeholder et forbud mod forskelsbehandling, men tager dog højde for, at der kan være situationer, hvor forskelsbehandling kan være velbegrunder. Lovens § 6, stk. 2, har følgende ordlyd: »Såfremt c former for erhvervsudøvelse og uddannelser er af afgørende betydning, at udøveren er af en bestemt race, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse eller har en bestemt hudfarve, alder e handicap eller tilhører en bestemt religion eller trosretning, og kravet om bestemt tilhørsforhold står i rimeligt forhold til den pågældende erhvervsaktivitet, kan vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra beskæftigels fravige bestemmelserne i §§ 2-5.«

Afgørelse

Efter drøftelse med Beskæftigelsesministeriet, gav Socialministeriet dispensation til, at mennesker med handicap, der ansætter personale efter § 77 i lov om social service til at assistere sig i dagligdagen, skal have ret til at læg ansøgerens alder, således at personen kan søge efter personale, der aldersmæssigt svarer til vedkommende selv.

opholder sig i eget hjem.

– Skrivelse nr. 19622 af 14. januar 1993 vedr. Udgiften til personlige hjælpere til respiratorbrugere, der opholder sig i eget hjem.

Skrivelserne er udeladt her, da de findes i Retsinformation.

Bilag 4: Relevante adresser og links:

Ankestyrelsen

Amaliegade 25
Postboks 9080
1022 København K

www.ast.dk

Arbejdstilsynet

Postboks 1228
0900 København C

ATP (Barselsfonden)

Kongens Vænge 8
3400 Hillerød

www.barsel.dk

Beskæftigelsesministeriet

Ved stranden 8
1061 København K.

www.bm.dk

Branchemiljøarbejdsrådet for Social og Sundhed,

Studiestræde 3, 2. sal
1455 København K

www.bar-sosu.dk

Handicaphjælpernes Arbejdsmiljø

http://www.arbejdsmiljoweb.dk/pas_paa_din_krop/generelt_materiale_om_krop_og_sundhed/handicap_web.aspx

KL

Weidekampsgade 10
Postboks 1370
2300 København S

www.kl.dk

Servicestyrelsen

Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense

www.servicestyrelsen.dk

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet

Banegårdsplassen 2, 2. sal
6000 Kolding

www.dukh.dk

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

www.sum.dk

Undervisningsministeriet

Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte
Danasvej 30
1780 København V.

www.sustyrelsen.dk

Stikordsregister

Aldersgrænse	7
Anciennitet	68, 72
Annonceringspligt	155
Arbejde i arbejdsgivers private husholdning	125
Arbejdsgiver	10
Arbejdsleder	11
Arbejdsmiljø	125-135
- Ansvar	46
- Arbejdspladsvurdering	133
- Arbejds miljøvurdering	132
- Arbejdsredskaber	129-130
- Branchearbejds miljøråd (BAR SOSU)	135
- Dækning af omkostninger	81, 131
Arbejdsskadeforsikring	43
Arbejdstidsregler	125, 128
B	
Barselsfond	79
Barselsdagpenge	143
Bekendtgørelse om udmåling af tilskud	Bilag 1
Beregning	
- Andre udgifter ved at have hjælpere	90-91
- Arbejdsgiveropgaven	82-88
- Arbejds miljølovgivningen	81
- Barselsfond	77, 79
- Forsikringer	77-78
- Generelt	58-68
- Løn mv.	68-76
- Lønadministration	89
- Kurser	77, 80
Betingselser for BPA	
- Generelt	7-11
Bistandstillæg	38, 137, 139
Boligindretning/boligsift, servicelovens § 116	122
Boligstøtte	91, 146
Botilbud, plejehjem mv.	8
Branchearbejds miljøråd	135
Budget	63
E	
Eget valg af hjælper, servicelovens § 94	117
Elever, kompenserende støtte	157
Erstatningsansvar	44
F	
Ferieophold	43, 112-114, 156
Flytning over kommunegrænse	110-111
Forholdet til anden lovgivning	
- Beskæftigelsesministeriet	38, 125-148
- Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	149-156
- Undervisningsministeriet	157
Formål med BPA	4
Forsikring	43, 78
Forskelsbehandling, lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet	142
H	
Handleplan	108, 124
Hjælpebehov	
- Kommunalt ansvar	57, 109
- Særlige hjælpebehov	20
- Vurdering af hjælpebehov	39
- Revurdering	28-29
Hjælpe midler, servicelovens § 112	131
K	
Kontant tilskud	6
Kurser	
- for borgeren	13
- for hjælpere	45, 66-67, 80-81
L	
Ledsageordning, servicelovens § 97	16, 91, 120
Lønadministration	
- Dækning af udgifter	89
- Valgmuligheder	48-49
M	
Medarbejderudviklings samtaler (MUS)	10, 66-67
Merudgifter, servicelovens § 100	37-8, 90-91, 121
Moms	58
N	
Naturalhjælp	15
Nærtstående	
- Definition	17
O	
Opfølgning	39
Ophør af BPA	105-109
Opklaring af hjælpere	10, 45
Opsparing af timer	103-104
Overførsel af tilskud	9, 46, 50-55
P	
Pasning af nærtstående, servicelovens § 118	123

- § 96	20-23
- § 96, stk. 3	24
Personlig assistance, lov om kompensation til handicappede i erhverv	140-141
Personlig og praktisk hjælp, servicelovens § 83	115
Plejetillæg	38, 138-139
R	
Regnskab	98-100
Regulering	96-97
Respiratorbrugere	20, 149-156
Revurdering	39
Rummelighed	72
Rådgivning, kommunal	10, 40-42
Rådgivningsfunktion, gratis for borgere	13, 40
Rådighedstimer	29, 74
S	
Sammenlignelige faggrupper	70
Servicebevis, servicelovens § 94 b	119
Serviceloven, forholdet til (se desuden de enkelte bestemmelser)	115-124
Skrivelser, Fælles	150-154, Bilag 3
Socialpædagogisk bistand	17
Studerende, kompenserende støtte	157
Sygedagpenge	143
T	
Tilbagebetaling	101-102
Tillæg (se også Beregning, løn mv.)	68-74
Tilskud	
- Enkelte elementer	Se Beregning
- Generelle forhold om tilskud	58-62, 65-67
- Maksimum for tilskud	61
Tilsyn	57
U	
Udbetaling af tilskud	
- Efter regning	4, 92-94
- Efter budget	63, 92
- Generelle forhold	92
- Oversigt over udbetalingsituationer	95
Udlandet	43, 112-114
Udmåling af hjælp	
- Generelt, vurderingen af hjælpebehovet	28-29
- Kurser	30
- Opklæring	30
- Personalemøder	30
- Rådighedstimer	29
- § 95	31-32
- § 96	33-38
V	
Valgmuligheder	
- Beskrivelse af de enkelte muligheder	46-53
- Oversigt	46
Ventilatorbistand	149-156
- Deling af udgifter	150
- Udgifter i forbindelse med ferie	156
Virksomhedsoverdragelsesloven personkreds	148

Indholdsfortegnelse

Afsnit	Titel	Punktnummer
Afsnit I	Vejledningens indledning og generelle betingelser	
Kapitel 1	Baggrund for og formål med borgerstyret personlig assistance	3
Kapitel 2	Personkreds, herunder generelle betingelser for borgerstyret personlig assistance	6
Afsnit II	Udmåling af hjælp	
Kapitel 3	Udmåling af hjælp	28
Kapitel 4	Revurdering af hjælpebehovet	39
Afsnit III	Tilrettelæggelse af ordningen, borgerens valgmuligheder for valg af BPA-ordning og tilsyn	
Kapitel 5	Administration og tilrettelæggelse af ordningen	40
Kapitel 6	Tilsyn	57
Afsnit IV	Beregning af det kontante tilskud	
Kapitel 7	Beregning af det kontante tilskud	58
Kapitel 8	Fastsættelse af tilskud til ansættelse af hjælpere	65
Afsnit V	Udbetaling, regulering, regnskab og tilbagebetaling	
Kapitel 9	Udbetaling af tilskud	92
Kapitel 10	Regulering	96
Kapitel 11	Regnskab og tilbagebetaling	98
Afsnit VI	Ophør, dødsfald, flytning over kommunegrænse og BPA i udlandet	
Kapitel 12	Ophør af borgerstyret personlig assistance	105
Kapitel 13	Flytning over kommunegrænse	110
Kapitel 14	Borgerstyret personlig assistance i udlandet	112
Afsnit VII	Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven og anden lovgivning	
Kapitel 15	Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven	115
Afsnit VIII	Forholdet til anden lovgivning	
Kapitel 16	Arbejds miljøloven	125
Kapitel 17	Andre forhold vedrørende arbejdsmiljø	129
Kapitel 18	Forhold til pensionslovgivningen	136
Kapitel 19	Anden lovgivning under Beskæftigelsesministeriet	140
Kapitel 20	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	149
Kapitel 21	Undervisningsministeriet	157

